

Vlamingen in de Wereld

WONEN, WERKEN EN ONDERNEMEN IN HET BUITENLAND

VIW.BE

VAN EXPATPARTNER TOT COACH | GEZONDHEIDSZORG | VERKIEZINGEN

INHOUD

Eerste woorden.....	1
Woord van de voorzitter.....	3
Vlamingen in de Wereld 60 jaar.....	4
Intercultureel coach.....	6
Topbedrijf.....	8
Sociale zekerheid.....	10
Jaaroverzicht.....	12
Expatrieverhaal.....	14
Europees recht.....	17
Verkiezingen.....	19
Juridisch.....	23
Voorzitterschap EU.....	24

DOSSIER AFRIKA

Inleiding.....	26
Column Rwanda.....	27
Vlamingen in Malawi.....	28
AfricaMuseum.....	30
Oeganda en Marokko.....	34
Thuiskomen in Zuid-Afrika.....	36
Sociaal ondernemen in Ethiopië en Kenia.....	38
Onderwijs in Kenia.....	40

Coverstory: Nadia Nsayi timmert in Tervuren mee aan een nieuwe weg voor het AfricaMuseum. Lees meer over haar verhaal op pagina 30-31.

Afrikaanse warmte

Voor wie van Afrika houdt, is de band vaak onlosmakelijk. En gauw vallen dan diverse superlatieven over de spontaniteit en de warmte van de Afrikanen. Binnen deze organisatie eindigt de horizon geenszins in Europa, niettemin komt het Afrikaanse continent relatief weinig aan bod. In absolute getallen wonen er effectief minder Vlamingen dan in andere regio's, maar de impact van een internationale verhuizing is zelden groter dan met een Afrikaans land als bestemming. Voldoende redenen om er in deze editie op te focussen. Bovendien liggen de kiemen van onze organisatie in het Congo van begin jaren zestig van vorige eeuw. Passend dus om ons verjaardagsjaar ermee af te sluiten. Onze aanvechtbare aanwezigheid en geschiedenis in Midden-Afrika bracht decennialang vele landgenoten op de been, een carrière zoekend in de economie of de administratie, Christus' boodschap uitdragend of als bouwers van scholen, hospitalen en andere infrastructuur.

Afrika is uiteraard meer dan Congo. En hoewel beelden vaak armoede suggereren, zien we terzelfder tijd ook levensvreugde, ongedwongenheid en ogen vol verwachting. Het is een continent met vele gezichten, waaronder dat van de kolonie en de dekolonisatie. Het al te vaak verscheurde, maar wondermooie continent trekt nog steeds avonturiers aan. De Vlaamse Florence Leysen arriveerde drie jaar geleden 'voor even' in Malawi. Haar stage boeide haar, er volgde een baan en vandaag lijkt ze verkocht aan het Afrikaanse continent. Ze werkt er voor de Verenigde Naties en liep er ook Laurijn Van Steenberghe al tegen het lijf, die er sinds kort als Vlaams diplomaat aan de slag is. Na enkele maanden kent ook hij de gevoeligheden al. Niet zelden noopt een verblijf in Afrika tot zelfbespiegeling. Het verbreedt niet alleen zijn perspectief, maar ook dat van zijn gezinsleden.

Binnen VIW gaan we op zoek naar de kleine, menselijke verhalen en persoonlijke ervaringen, waarin ook de beleving van de Afrikaanse warmte centraal staat. In grotere analyses lezen we dat samen met de recente globale dynamieken het beeld groeit van een continent dat zich opmaakt voor een nieuwe rol in de wereld. Hoog tijd dat het continent die mogelijkheid krijgt. Misschien kan je de 54 Afrikaanse landen nog het meest zien als acteurs in een toneelstuk waar ze zelf niet aan hebben meegeschreven. In het internationale systeem dat sinds de Tweede Wereldoorlog regeert, hebben ze amper een stem. Zolang dat niet gebeurt, zal Afrika vleugellam blijven op het internationale toneel. Ligt daar niet de kiem of de hefboom voor de versnelde ontwikkeling van het continent? De VN is wel aanwezig op het Afrikaanse continent, maar luisteren wij als zogenaamde 'verenigde naties' ook echt?

Koen Van der Schaege
Directeur/hoofdredacteur

OFFICIËLE VERTEGENWOORDIGERS VLAMINGEN IN DE WERELD

ALGERIJE

Algiers
Stroobandt Ronny

ARGENTINIË

Buenos Aires
Remaut Reinhilde

AUSTRALIË

Adelaide
Deco Rudi & Raspoet Inez
Perth
Van Der Eecken Tineke
Victoria
Demuyck Nancy

BOSNIE-HERZEGOVINA

Konjic
Scherpereel Jelle

BRAZILIË

Santa Catarina
Coudenys Paul

BULGARIË

Sofia
Sagaert Pascal

BURKINA FASO

Ouagadougou
Sergooris Madeleine

CANADA

Alberta
Gotthold Erwin
New Brunswick
Bodart Fanny

CHILI

Santiago
Magnus Annemie

CHINA

Shanghai
De Ceuster Alex

COLOMBIA

Bogota
Otten Filip

COSTA RICA

San Rafael
Melis De Troyer Jan Willem

D.R. CONGO

Kinshasa
Van Cauwenberg Inge

DENEMARKE

Horsholm
Swerts Sophie

DOMINICAANSE

**REPUBLIEK
La Romana**
Demyttenaere Inge

DUITSLAND

Beieren
Bax Hanne
Berlijn
Moens Walter
Noordrijn-Westfalen
Waeterloos Veerle

ECUADOR

Quito
De Vuyst Piet

ESTLAND

Tallinn
Cnudde Femke

FRANKRIJK

Parijs
Goezu André
Ile De France
Boriau Frederik

GAMBIA

Bakau
Goossens Bart

GRIEKENLAND

Athene
Dirix Theo

GROOT-BRITANNIË

Londen
Vermeylen David
Surrey
Beckers Brit
Edinburgh
Lamin Wendy

HONGARIJE

Boedapest
Schouteteen Marc

IERLAND

Dublin
Vanhoucke Jacques

INDIA

Bangalore
Verfaillie Els
Chennai
Baeyens Guy
Mumbai
Van Goubergen Monique

ITALIE

Milaan
Verstreken Marleen
Rome
Caen Barbara

JAPAN

Tokyo
Cattrysse Bernard

LITOUWEN

Lazdijai
Van Den Bergh Rik

LUXEMBURG

Steinsel
De Corte Fred

MAROKKO

Marrakech
Leplang Nathalie

Rabat

Heynink Tina

MEXICO

Tlaxcala
Cailliau Brecht

NIUW ZEELAND

Auckland
De Belder Mine
Christchurch
Rottiers Patrick

NOORWEGEN

Kolsas
Van Laenen Filip

PARAGUAY

Capitan Miranda - Itapua
Godefroid Conny
Asunción
Cuppens Arnoud

PERU

Lima
Vanlommel Nicky

POLEN

Warschau
Van Hool Annick

PORTUGAL

Algarve
Dauwen Erik

Lissabon

Van Belleghem Joost

QATAR

Doha
Deckers Joris

ROEMENIE

Boekarest
Struys Jan

SERVIE

Belgrado
Delva Gilberte

SINGAPORE

Singapore
Vanhoutte Christophe

SPANJE

Alicante / Villajoyosa
Ryckaert Dieter
Catalonië / Barcelona
Wouters Myriam
Madrid
Dauwe Mieke
Tenerife
Peeters Karen
Valencia
Lesage Kristien

SURINAME

Paramaribo
Helderweirt Tom

TAIWAN

Taipei
Van Parijs Isis

THAILAND

Bangkok
Bull Eddy

TUNESIE

Tunis
De Jonghe Solange

VIETNAM

Hanoi
Laukens Philippe

VSA

Arizona / Gilbert
Vanderheyden Katrien
California / Monterey
Fiers Vera
Colorado / Broomfield
Wynant Al
Illinois / Chicago
Ryckbosch Bart
Michigan / Northville
Cassano Julie
Nevada / Henderson
Ardenoy Youri en Ryssaert Anja
New York / Regio New York
Higham - Bouten Kaat
New York / New York City
De Muelenaere Emma
Ohio / Chagrin Falls
Decroos Dieter
Oregon / Portland
Vermeulen Stefaan
Pennsylvania / Philadelphia
Mertens Daisy
Tennessee/Mount Juliet
Baert Pieter-Jan
Washington Dc
Quintyn Marc
Wisconsin / Brussels
Binard Joseph

ZUID-AFRIKA

Kaapstad
Verbist Anne

ZWEDEN

Bollnas
Van Louwe Luc
Stockholm
Vanhove Tiny

ZWITSERLAND

Genève
Sao Frank
Zürich
Scheir Petra

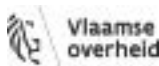
COLOFON

VLAMINGEN IN DE WERELD is het driemaandelijkse tijdschrift van de gelijknamige Stichting van Openbaar Nut, de enige belangenvereniging voor Vlamingen die in het buitenland (willen) wonen, leven, werken. **CORRESPONDENTIEADRES & RECLAMEREGIE** Vlamingen in de Wereld, Zenith-gebouw, Koning Albert II laan 37, 1030 Brussel, Tel.: +32 (0)2/201 73 84, info@viw.be, www.viw.be, facebook.com/viwbrussel. **ABONNEMENTEN** 60 euro, dit is het forfait om gebruik te maken van de VIW-dienstverlening. Een lidmaatschap op het tijdschrift zit hier inbegrepen, alsook de toegang tot de ledenpagina's van de website en de diverse voordelen die VIW haar leden biedt. IBAN:BE38 068213782872, Swiftcode(BIC):GKCCBEBB. Met als mededeling 'Ledenpakket VIW'. Betalen via kredietkaart kan uiteraard ook. Raadpleeg hiervoor www.viw.be/nl/lidmaatschap-nieuw. **REALISATIE** Drukkerij Geers Offset nv. **NA ELKE VERZENDING** krijgen wij stevast een aantal exemplaren retour wegens foutief adres. Gelieve het secretariaat van uw gewijzigde adres op de hoogte te brengen a.u.b. **VIW RESPECTEERT DE WET** op de privacy.

VIW is lid van de Unie van de Periodieke Pers.

BESTUURSORGAAN VOORZITTER: STEVEN VAN LAER, **ONDERVOORZITTER:** AN DE MOOR, MICHEL ADRIAENS, FREDERIK BORIAU, TOM BRUYER, AN DESCHEEMAEMAKER, HILDE CELESTE DE JONGE, THEO DIRIX, PRAKASH GOOSSENS, JOHANNA NEYT, EVA PAREIT
STRUCTURELE SPONSORS DEME, RSZ, EY, Gosselin Group, Ondernemingen Jan De Nul nv, Leuven Mindgate

Met de steun van de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid kan niet verantwoordelijk gesteld worden voor de inhoud van de publicaties.

STEVEN VAN LAER
VOORZITTER

Ode aan de vertegenwoordiger

Antenne, voelspriet, klankbord of ambassadeur... Een VIW-vertegenwoordiger is onmogelijk in één term te vatten. Vlamingen in de Wereld wordt gedragen door haar vertegenwoordigers. Het zijn ervaren antennes in de wereld die informatie verspreiden, maar evenzeer voelsprietten die de wensen en noden van uitgeweken landgenoten overmaken. Zonder haar cement en bouwstenen zou Vlamingen in de Wereld haar rol nooit kunnen vervullen. VIW is dan ook vereerd dat het beroep kan doen op een ruim aanbod van vertegenwoordigers en continu nieuwe antennes kan aanstellen.

Het zijn enthousiaste vrijwilligers die landgenoten, meestal recent gearriveerd en met een karrenvracht aan vragen, wegwijs maken in hun nieuwe land van verblijf. Zij fungeren trouwens als een actieve helpdesk voor de VIW-hoofdzetel in Brussel: zij kennen de lokale behoeften, noden en uitdagingen. Uitgeweken Vlamingen zijn bereid om hun ervaringen te delen met anderen. Ieder an sich zijn het hoekstenen die samen een belangrijke en stevige pijler van onze stichting vormen.

De knowhow van de stichting 'Vlamingen in de Wereld', zit bij de mensen, bij onze vertegenwoordigers en elke uitgeweken Vlaming op zich. Ervaringsdeskundigen worden ze genoemd. Een naam die ze waarmaken in

praktijk. Want stel, je zoekt een school voor je kinderen in Adelaide, Buenos Aires of Kaapstad. Wat is er meer waard dan de mening van een landgenoot of ervaringsdeskundige die je voor ging? Want op wiens interpretatie van het onderwijsniveau en de schoolkeuze ga je voort? Een tip van een landgenoot is van goudwaarde. Je hebt dezelfde roots en een soortgelijk referentiekader. De ervaring van de ene emigrant kan de andere aan nieuwe inzichten helpen. Kortom, zij zijn gewoon diegenen die als beste kunnen uitleggen hoe het wonen is in een bepaald land of een specifieke regio.

Een VIW-vertegenwoordiger is vaak verbonden aan een club, die activiteiten organiseert om het samenhangsgevoel onder de landgenoten te versterken. Een maandelijks informele drink, een cultureel evenement, een interessante spreker, een mosselsoep, ... Informele activiteiten die Vlamingen rond de tafel brengen, maar de integratie geenszins in de weg staan, integendeel. De betrachting is de band met het thuisland en de verbondenheid onder elkaar te versterken. De sleutelposities die VIW-vertegenwoordigers innemen in het lokale sociale netwerk worden trouwens erkend door zowel de Vlaamse als de federale diplomatieke posten in het buitenland. Ook een woordje van dank aan de diplomaten voor de fijne samenwerking is hier op zijn plaats.

IN 2023 VIERT DE STICHTING VLAMINGEN IN DE WERELD HAAR ZESTIGSTE VERJAARDAG

Op 12 september hielden we ons verjaardagsfeest in het Vlaams Parlement. Een gevulde middag met o.a. panelgesprekken met jongeren en expats over hun ervaring in het buitenland, een muzikale wereldreis, videotentoonstellingen van onze vertegenwoordigers en archiefbeelden, getuigenissen en twee gewaardeerde keynote sprekers: Prof. dr. Hans Bruyninckx en Prof. dr. Marleen Temmerman. We delen graag enkele beelden van deze rijkgevulde dag.

Liesbeth Huysmans

Expatpartner wordt intercultureel coach

TEKST KOEN VAN DER SCHAEK

Na ervaringen als expatpartner in Wenen en Parijs gooide Liesbeth Huysmans het roer om. Ze creëerde voor zichzelf een job en zocht haar weg als professioneel coach. Vandaag biedt ze naast interculturele training ook *global leadership coaching* aan, twee thema's die meer gemeen hebben dan je op het eerste gezicht zou denken. Ze woont vandaag in New York en begeleidt van daaruit wereldwijd mensen met een internationaal parcours. Liesbeth duidt hen de invloed van cultuur op wie we zijn, hoe we ons gedragen en onderling communiceren. Ze maakt culturele intelligentie tastbaar, een competentie die erg welkom is anno 2024.

AFFINITEIT

In retrospect is Liesbeth dankbaar voor haar bochtige traject dat menig expatpartner bekend in de oren klinkt. Het was een mooie, maar soms ook moeilijke ervaring. "Toen mijn man een jobaanbod kreeg in Wenen, was ik even euforisch als hij en samen stapten we enthousiast in het avontuur." Het buitenland was voor het koppel al langer een vage droom. "Onze affiniteit met andere culturen was groot en bovendien had ik een grote fascinatie voor mensen die in het buitenland wonen en werken. We kregen allebei geregeld aanbiedingen in het buitenland en toen we een jaar of drie samen waren, sprongen we behoorlijk naïef in het avontuur." Hij ging volop voor de nieuwe professionele uitdaging in Wenen en zij zocht een job in haar nieuwe leefomgeving. "Ik ging ervan uit dat ik snel een baan zou vinden die me beviel. Veel zorgen maakte ik me niet, jong en ambitieus dat ik was, vier talen sprekend en met twee masters in mijn rugzak. Niets bleek minder waar. Ik werd echt wel aanzien als een buitenlander op de lokale arbeidsmarkt en wellicht speelde ook het kinderloos zijn mij parten. Men durfde niet het risico nemen dat ik zwanger zou 'uitvallen'. Oostenrijk heeft een mooi vangnet, maar de grote flexibiliteit voor jonge moeders schrikt veel werkgevers af."

ALTIJD TIJDELIJK

Na enkele jaren Wenen volgde Parijs. Het expatleven dat in eerste instantie voelde als een droom begon na een aantal teleurstellingen te knagen. "Mentaal ervoer ik hoogtes en laagtes. Zo blij als ik was voor mijn man, zo erg vond ik het voor mezelf dat ik mij niet professioneel ontplooipte. Ik had evenveel ambitie als mijn man, maar ik viel wel in het patroon van de jaren '50. Geen van ons tweeën vond dit prettig en het had een grote invloed op mijn zelfbeeld. We identificeren ons immers nadrukkelijk met onze job, die niet zelden een basis van trots is. Het is één van de eerste vragen die men krijgt bij een kennismaking. Uiteindelijk vond

ik werk, zowel in Wenen als Parijs, maar ver onder mijn studieniveau. In Frankrijk kreeg ik wel jobcoaching aangeboden door de werkgever van mijn man. Dat was een openbaring en wellicht een eerste zaadje dat geplant werd voor mijn huidige carrière."

DRIJFZAND

In Frankrijk gaf Liesbeth les aan een *grande école*, wat haar erg beviel, maar toen dat contract afliep en aan de horizon ook het Parijse avontuur aan een eind kwam, voelde het als drijfzand. "Hoe vaak kon ik mij nog volledig overgeven aan een tijdelijke job? Het telkens weer opnieuw beginnen zat me niet goed. Ik wou iets dat mij stabiliteit gaf. Een zelfstandig statuut was de enige optie." Liesbeth bleef niet bij de pakken zitten en nam het heft in eigen handen. Ze hield even halt, heroriënteerde zich, werd intercultureel coach en vandaag helpt ze anderen met de vraagstukken waarmee ze zelf worstelde. "Ik verdiepte mij erin, volgde een opleiding en vandaag deel ik mijn kennis en ervaringen. Ik heb de uitdagingen als expatpartner ervaren, zowel intercultureel als professioneel. De passie voor het onderwerp ontloek en ik heb er mij in vastgebeten."

CULTURELE IDENTITEIT

"Hoewel ik ze toen niet kon benoemen, heb ik ze wel beleefd: de frustraties, de cultuurverschillen, groot en klein, zichtbaar en onzichtbaar. Veel hangt samen met het verwachtingspatroon. Wie naar Japan verhuist, verwacht een andere cultuur. In Amsterdam of Parijs, op anderhalf uur treinen van Brussel, veel minder. Een cultuur heeft veel weg van een ijsberg, met een klein percentage waarneembare verschillen. Het eten met chopsticks in Azië vormt heus niet het grootste verschil met Europa. Maar het merendeel kan je niet met het blote oog waarnemen en bevindt zich onder het water. Het betreft communicatie, waarden en normen, leidinggeven, hiërarchische verhoudingen, ... Interculturele coaching houdt jezelf ook een spiegel voor.

Het laat je stilstaan bij: Wat maakt van mij een Belg? Wat is mijn culturele identiteit?"

ZELFREFLECTIE

Weten hoe culturen van elkaar kunnen verschillen en beseffen dat we deels cultureel geprogrammeerd zijn, is een sleutel tot intercultureel succes. En dat begint met cultureel zelfbewustzijn en zelfreflectie. Als Vlaming bekijken we de dingen met onze eigen culturele bril en onze eigen bewuste en onbewuste vooroordelen. Die rugzak neem je willens nillens mee naar het buitenland. Maar hoe worden wij waargenomen in het buitenland? Wat zijn de vooroordelen die bestaan tegenover België? Wat zijn onze waarden en normen? Onze cultuur is een soort intern softwareprogramma dat voor een stuk ons denken bepaalt. Wat beleefd en onbeleefd is, zit er van jongs af ingebakken, maar met onze goede intenties kunnen we de ander net onbewust beledigen. Dat besef moet er eerst zijn, voordat je naar de andere cultuur kan kijken en de verschillen kan omplooiën tot synergiën. Op die manier kunnen diverse teams net veel beter presteren dan monoculturele teams."

AUTHENTICITEIT

"Het belang van interculturele competenties neemt toe en al wie internationaal iets ambieert, heeft ze nodig. Het zijn specifieke vaardigheden die samenwerking mogelijk maken. De mate waarin we ons aanpassen aan een nieuwe omgeving noemen we *'authentic adaptation'*." Liesbeths klanten bevinden zich wereldwijd en zijn expats die zich lokaal willen integreren en managers met een divers team. Tijdens coachings en trainingen werkt Liesbeth rond cultureel zelfbewustzijn, culturele identiteit en intelligentie,

stereotypen, waardesystemen, leiderschapsstijlen en interculturele communicatie. Ze wil vooral de voordelen van cultuurverschillen uitdiepen. "Wie zijn leiderschapsstijl en communicatie kan aanpassen aan een andere cultuur, maar tegelijkertijd authentiek blijft, kan alleen maar groeien als hedendaags leider. Sowieso is het een proces, bijvoorbeeld voor een Vlaamse directeur die verwacht wordt om in een Aziatische omgeving een hiërarchische rol aan te nemen, terwijl zijn eigen cultuur het omgekeerde zegt."

COMPETENTIES

"Mijn eerste sessie begin ik heel graag met de gouden regel: 'Je moet mensen behandelen zoals je zelf graag behandeld wordt' waarmee iedereen akkoord gaat. Maar afsluiten doe ik met de zin: 'Behandel anderen op de manier waarop zij graag behandeld willen worden.' Tussen deze twee zinnen bevindt zich mijn coaching." Liesbeth leert mensen openstaan voor een ander perspectief. "We lijken vaak vastgeroest in de eigen gewoontes. Transparantie en eerlijkheid dragen bij tot de open houding. Durven zeggen dat het in jouw cultuur anders is en vragen hoe de ander het doet om zo samen een nieuwe manier van samenwerken te vinden. Maar er is niet één juiste manier. Het is geven en nemen en uiteindelijk start het bij de vraag wat je wil bereiken. Wil je je eigen ding blijven doen met als risico de creatie van conflicten of wil je betere resultaten boeken? De sleutel is niet zelden een aanpassing van de communicatiestijl. Dan mondt interculturele competentie uit in interculturele intelligentie", besluit Liesbeth.

Meer info:
www.icf-coaching.org/liesbethhuysmans en liesbeth.huysmans@outlook.com

Gentse connectie BIJ ARCELORMITTAL

TEKST KOEN VAN DER SCHAEGHE

Staalgigant ArcelorMittal telt al jaren een opvallend sterke Belgische populatie, of beter gezegd een Gentse connectie. Dat zal misschien niet verbazen met de historische aanwezigheid Gent, maar het valt toch op hoe die inbreng zich niet beperkt tot onze landsgrenzen. Meer dan één starter bij het voormalige Gentse staalbedrijf Sidmar maakte internationale carrière binnen de Indisch-Luxemburgse staalgroep. Met twee van hen, Wim Van Gerven en Jurgen Cobbaut, spraken we over wat hen boeit en beroert. En wat blijkt? Hun parcours mag dan wel verschillend zijn, hun ervaringen zijn dat veel minder.

Sinds Wim en Jurgen in Gent hun loopbaan startten, doorzwommen ze vele watertjes. Meerdere buitenlandse functies kwamen op hun pad en vandaag wonen ze respectievelijk in India en China. Beiden zien het leven als expat niet enkel als een contract, maar als een levensstijl, met evenzeer een impact voor hun gezin. Hun professioneel engagement vraagt immers een grote betrokkenheid van de mensen rondom hen. Een nieuwe job in een ander land is niet alleen een nieuw werkkader, maar ook een nieuwe omgeving voor de hele familie.

EENSGEZIND

Men zou Jurgen en Wim enigszins tegenpolen kunnen noemen. Zo kreeg Jurgen kort na zijn aanwerving al een corporate functie in Keulen. Wim daarentegen noemt zichzelf een pure fabrieksmens en was in Gent onder meer chef van de koudwalse-rij met zo'n 1.400 mensen en duidt kort het vervolg van zijn parcours: "Toen ik aangaf open te staan voor een internationale functie werd ook ik naar Duitsland gestuurd, weliswaar niet naar Keulen, maar naar Eisenhüttenstadt, een kleine gemeente op de Poolse grens." Later volgde Polen, waar hij managing director werd. Vervolgens werd hij CEO van de hele Gentse site. "En na een passage in Italië sprong ik in het Indisch avontuur. Ik greep wel vaker kansen waar anderen voor pasten. Was het altijd gemakkelijk? Zeker niet. Dit leven vraagt offers, maar het verhindert ons als gezin niet om eensgezind keuzes te maken. Je moet altijd kunnen rekenen op de steun van je partner en je leven zo organiseren dat je het kan bolwerken. Het is haar grote verdienste dat mijn echtgenote altijd een bijzonder zinvolle invulling aan haar tijd gaf. Vandaag is ze trouwens vertegenwoordiger van Vlamingen in de Wereld."

GEZIN ALS HOEKSTEEN

"Het kunnen terugvallen op een intense gezinsband is ontzettend belangrijk", bevestigt Jurgen. "Want al te vaak blijven gezinsleden gedesoriënteerd achter als managers ver van huis aan de slag gaan. Zonder steun van de familie hypothekeer je de slaagkansen. Onze gezamenlijke expatriatie gebeurde trapsgevijs. Ik was destijds al veel onderweg en het voelde als een kleine stap om effectief in Duitsland te werken. Zes jaar lang pendelde ik naar Keulen en was ik enkel in het weekend in het Brusselse thuis bij mijn gezin, dat aan het einde ook twee kinderen telde. Slechts twee jaar woonden we samen in Duitsland. Na een korte periode in Gent vertrokken we met ons vieren naar China waar ik CTO werd van een splinternieuwe fabriek. Dat was een grote stap, waarover we niettemin snel beslisten. Gemakkelijk was het niet altijd. Vooral omdat de te bouwen fabriek zich op zo'n 600 kilometer afstand van de bewoonbare wereld bevond. Terwijl het gezin tijdens de week in Guangzhou vertoefde, was ik op de site. Ons familieleven kreeg dus opnieuw een weekendregime."

ONDERDOMPELING

“De taal was aanvankelijk de grootste horde voor mijn echtgenote, maar vandaag spreekt ze vlot Chinees. De kinderen waren vijfenhalf en tweeënhalftoen we arriveerden en zoals het wel vaker gaat, kregen we dankzij de school onmiddellijk een netwerk. Twaalf jaar zijn we hier intussen en het bilan is erg positief. Voor de kinderen is het een onmiskenbaar voordeel om in zo'n internationale omgeving op te groeien. Ze proeven van de wereld en nemen een grote culturele bagage mee.” Wim: “Onze jobs bepalen ons parcours als gezin, maar uiteindelijk moet je je er wel goed bij voelen. Eisenhüttenstadt ligt in het midden van nergens en onze kinderen kwamen er op de eerste de beste school terecht. De onderdompeling in het Duits was erg moeilijk. Mijn echtgenote heeft dagen, weken en maanden naast hen gezeten om hun schoolwerk te maken. Polen bleek nog veel minder evident. Daarom verbleef ik daar op singlebasis en kwam in het weekend naar huis.”

GEPROGRAMMEERD

Wim woonde zelf zijn hele jeugd in Duitsland en is met die flexibiliteit opgegroeid. “Misschien ben ik daardoor wel geconditioneerd en deed ik hetzelfde met onze kinderen. Van de drie zit onze zoon in Brazilië en één van de twee dochters werkt voor de kust van Boston op een offshore-schip om palen in de grond te slaan voor een windpark. Het patroon van het uitzwermen lijkt zich dus voort te zetten. Nochtans hoeft je dit leven niet te leiden om gelukkig te zijn, want dat kan echt wel overal. Wij kregen de kans om meer te zien, van die afwisseling te genieten ook, meer te ervaren misschien, maar we hadden ook andere zorgen. Vandaag kijk ik er positief op terug. Ik heb veel uit mijn leven kunnen halen en het maakte ons gezin veel sterker, ook al zien we elkaar misschien maar een week per jaar. Dat zijn consequenties die je moet dragen”, verkondigt Wim met realisme.

UITZWERVEN

Jurgens kinderen zijn nog jonger, maar hij beseft dat ook zij ooit zullen uitvliegen en elders gaan studeren. “Ze beleven een heel andere jeugd dan veel leeftijdsgenoten in België. De sociale omgang in meerdere talen gaat hen bijzonder goed af. Het is voor hen een doodgewone zaak om met diverse nationaliteiten om te gaan en steeds weer nieuwe mensen te ontmoeten. De verlegenheid die ik had als tiener, kennen ze niet. Ik groeide op in een klein dorp nabij Aalst en ik had de keuze tussen studeren in Gent of Leuven. Het werd Gent omdat ik dan nog dagelijks naar huis kon. Als laatstejaars humaniorastudent praat onze dochter vandaag over universiteiten wereldwijd. Wordt het Europa of Canada? En hoe vaak zullen we elkaar dan nog zien? Ergens hoop ik dat ze een paar jaar in België zouden studeren, al is het maar om de cultuur te absorberen. Nu kennen ze het enkel als vakantieland.”

ONTCIJFEREN

Het uitbouwen van een sociaal netwerk is zelfs voor geroutineerde expats niet altijd evident, bekent Jurgen: “Veel verder dan een knikje reikt het contact met de naaste burens in China niet. Belgen wonen er trouwens amper in Guangzhou en dan trek je sneller met Fransen en Duitsers op.” “In India is de kennis van het Engels groter, waardoor er meer contact is met de lokale bevolking. Want veel van de Europeanen zijn hier, in tegenstelling tot wijzelf, voor een zeer korte tijd. Er is een zeer groot verloop en het frequent afscheid nemen laat ons vaker dan ons lief is verweesd achter”, erkent Wim. Beroepshalve is er uiteraard wel contact, inclusief geschreven en ongeschreven regels. “Chinese werknemers motiveer ik toch anders. Alles is meer KPI-gedreven en aan bestraffingen onderworpen als je doelen niet haalt. Ook binnen het gemengd managementteam van onze jointventure ervaar ik een andere aanpak. Er worden snel meer drastische beslissingen genomen, terwijl de West-Europese cultuur eerder oplossingsgericht is.” Wim vult aan: “Ook Europa is er onderhevig aan. In de Gentse fabriek gaat het er anders aan toe dan in de Poolse of Italiaanse. In India zal men zich makkelijker schikken in zijn lot. Vele culturen leven hier met elkaar en ik ervaar vooral een grote onderlinge verdraagzaamheid.”

**“IN DE GENTSE FABRIEK
GAAT HET ER ANDERS AAN TOE DAN IN
DE POOLSE OF DE ITALIAANSE.”**

Word jij liever ziek in het ene land dan in het andere?

TEKST EXPAT & CO

Wat een vraag: als je medische zorgen nodig hebt, ben je bezig met wát je hebt. Niet wáár je het hebt. En toch: van zodra de dokter zijn rekening maakt, speelt het wel degelijk een grote rol in welk land je op dat moment bent. Want als het op ziekteverzekering en sociale zekerheid aankomt, geeft elk land zijn eigen unieke draai aan het systeem. Dat heeft dan weer alles te maken met een vleugje geschiedenis, een snuffje politiek en een flinke dosis nationale eigenaardigheden.

DE EERSTE VAKBONDEN

Het verhaal van sociale zekerheid en ziekteverzekeringen begint in de late 19de en vroege 20ste eeuw, wanneer in Duitsland (en de rest van Europa) de vakbonden beginnen op te komen. Ze bieden hun leden verzekeringen aan voor ziekte, arbeidsongeschiktheid en weduwenpensioenen. Een topidee! Alleen: de Duitse kanselier Otto von Bismarck ziet de groeiende invloed van de vakbonden niet zo graag gebeuren. En dus beslist hij deze verzekeringen te nationaliseren en zo 'die Macht der Gewerkschaften' in te perken. Het eerste socialezekerheidssysteem is geboren. Tijdens de twee wereldoorlogen exporteert Duitsland dit model naar buurlanden, met uitzondering van Polen en Denemarken. België omarmt het systeem al na WOI, Nederland pas na WOII.

Rond dezelfde tijd heeft Lord Beveridge, een vertrouweling van Churchill, een gelijkaardig idee voor het Verenigd Koninkrijk: een nationaal socialezekerheidssysteem met gratis medische zorg voor elke Brit, mogelijk gemaakt door staatsdokters en overheidsziekenhuizen. Hoewel Churchill het idee niet uitvoert, wordt het na de oorlog door de Labourpartij overgenomen en in heel Europa aangenomen. Behalve natuurlijk... in de landen die al in het Duitse systeem zijn meegestapt.

HORIZONTAAL VS. VERTICAAL...

Lang verhaal kort: als we nu wereldwijd naar de verschillende socialezekerheidssystemen kijken, kunnen we ze nog altijd in twee categorieën verdelen: het horizontale en het verticale systeem. Doet je dat denken aan een kruiswoordpuzzel? Het lijkt er jammer genoeg ook wat op.

Het **horizontale systeem** is te vinden in landen met een sterk socialezekerheidssysteem. De overheid biedt een basisniveau van dekking voor ziektekosten en andere sociale uitkeringen (cfr. het Duitse systeem), maar betaalt niet álles terug. Zo blijft er een deel van de kosten over dat kan worden aangevuld door private verzekeraars. Met andere woorden: burgers (en hun werkgevers) betalen sociale bijdragen én hebben de mogelijkheid om via een aanvullende private verzekering gaten in de dekking op te vullen.

Aan de andere kant hebben we het **verticale systeem**, waarbij de staat alle kosten rechtstreeks draagt (cfr. het Britse systeem). In dit systeem hoeft de patiënt niets uit eigen zak te betalen voor medische zorg. Maar de kwaliteit van de zorg én de wachttijden variëren en zijn soms 'minder optimaal'. Mensen kunnen er in dit systeem voor kiezen om naar privéartsen te gaan. Ze moeten de rekening dan wel volledig uit eigen zak betalen, of een beroep doen op

een private verzekering, die bij gebrek aan overheidsdekking meestal een pak duurder uitvalt dan in het horizontale systeem.

... OF ALLEBEI

Nederland is in heel dit verhaal een opvallende uitzondering. Sinds 2014 werkt de publieke ziekteverzekering er via private verzekeringsmaatschappijen, vergelijkbaar met de arbeidsongevallenverzekering in België. Nederlanders kunnen kiezen tussen een verticaal systeem (een naturapolis, waar zorg in natura wordt geboden en gratis is) of een horizontaal systeem (een restitutiepolis, waar kosten worden terugbetaald). Nederland heeft dus beide systemen gecombineerd om zijn burgers keuzevrijheid te bieden.

DE OPLOSSING VOOR JOU ALS REIZIGER? PAS JE AAN ALS EEN KAMELEON.

Je hebt het al begrepen: reizen tussen verschillende landen is ook reizen tussen verschillende verzekeringssystemen. Begin er maar aan! Want wat als je vandaag als expat in een land verblijft met een horizontaal systeem, en morgen in een land met een verticaal systeem? Dat maakt meteen een wereld van verschil in termen van zorg en financiële gemoedsrust.

Een **expatverzekering** is een oplossing: dit soort polis werd ontwikkeld door grote Amerikaanse verzekerings-

maatschappijen, waarna de Europese verzekeraars al snel volgden. Het principe: een verzekering die alle kosten dekt vanaf de eerste euro. Klinkt goed? Hou je vast: in landen met een horizontaal systeem betaal je eigenlijk dubbel: je betaalt sociale bijdragen én je hebt een private expatverzekering!

Enter **Expat & Co**: als specialist in het verzekeren van wereldburgers bieden we met ons **Kameleon-systeem** een unieke oplossing aan, die zich aanpast aan het land waarin jij je bevindt. Vrij vertaald: je geniet van volledige dekking waar het moet, en van aanvullende dekking waar het kan. En het beste van al: dankzij het slimme Kameleonprincipe past je verzekeringsplan zich aan telkens je naar een ander land verhuist. Zonder gedoe, zonder dubbel te betalen én zonder nieuwe medische screening.

Op die manier moet je ook geen nieuwe polis zoeken, telkens je van land verandert. Met de polis van Expat & Co kan je in elk land terecht. Voor een expat is het een hele geruststelling dat je je polis je leven lang kan meenemen en niet elke keer opnieuw die gezondheidskeuring dient te ondergaan. Naarmate je ouder wordt, hebben we zo allemaal onze kwaaltjes, en die heb je liever gedekt - in plaats van afgewezen.

Meer info over de ziekteverzekeringen van Expat & Co vind je op www.expatinsurance.eu

Emigreren naar de Verenigde Staten, Canada, Australië of Nieuw-Zeeland?

Zet jouw eerste stappen op onze infodag!

www.viw.be/infodag

#emigrerenkanjeleren

Vlamingen in de Wereld

JAAROVERZICHT 2023

Momenteel tellen we 89 vertegenwoordigers in 55 landen

In 2023 verwelkomden we **10 NIEUWE VERTEGENWOORDIGERS**

Momenteel tellen we **89 VERTEGENWOORDIGERS** in 55 landen.

Vlamingen in de Wereld bereikte in 2023 zo'n **840.000 MENSEN** waarvan **502.500 MENSEN VIA DE WEBSITE**

We organiseerden **8 EVENEMENTEN** die werden bijgewoond door in totaal **845 MENSEN**

Zomerkamp voor expatkinderen in Gent
Evenement 60 jaar Vlamingen in de Wereld
Infodag "emigreren kan je leren"
5 webinars rond verhuizen, internationaal onderwijs, successierecht, fiscaliteit en hoger onderwijs in België

We kregen **325 DIENSTVERLENINGSVRAGEN** gemiddeld 27 per maand

Naast algemene infovragen over hoe je emigreert, gingen de meeste vragen over:

1. PRAKTISCHE ZAKEN (25%)
2. BELASTINGEN (22%)
3. CONSULAIRE AANGELEGENHEDEN (19%)

Op de vacaturebank verschenen **41 VACATURES EN STAGEPLEKKEN**

TOP 10 LANDEN waar het meest vragen over komen

1. Verenigde Staten
2. Canada
3. België (terugkeren)
4. Frankrijk
5. Duitsland
6. Portugal
7. Zuid-Afrika
8. Australië
9. Spanje
10. Oostenrijk

VIW ACTIVITEITEN WERELDWIJD

Onze vertegenwoordigers organiseerden opnieuw tal van activiteiten wereldwijd.
Hierbij een kleine selectie uit ons fotoarchief.

Anja Ryssaert & Youri Ardenoy
- Verenigde Staten

Erwin Gotthold - Canada

Nicky Vanlommel - Peru

Barbara Caen - Italië

Emma de Muëlenaere & Kaat Higham-Bouten - USA

Femke Cnudde - Estland

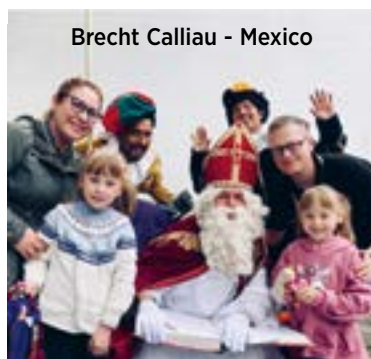
Pascal Sagaert - Bulgarije

Rein Remaut - Argentinië

Monique Van Goubergen - India

Brecht Calliau - Mexico

Annick Van Hool - Polen

“IK HEB EEN OLIFANTENHUID GEKREGEN”

Mieke Pynnaert is de eerste Global Expat Officer van Flanders Investment & Trade. Als voornaam aanspreekpunt voor haar collega's in het buitenland informeert ze hen met praktische tips en belangrijke informatie. Daarvoor kan ze ook uit haar eigen jarenlange ervaring putten. Het expatleven past haar immers als een tweede huid. Al op vierjarige leeftijd besepte Mieke dat het iets voor haar zou zijn. Als jonge avonturier trok ze met haar ouders de wereld rond. Later zou een samenloop van omstandigheden ervoor zorgen dat haar universitaire studie in Polen het startschot zou geven van een expatcarrière die bijna 30 jaar zou duren.

TEKST ANNELIES RAES EN KOEN VAN DER SCHAEK

Hoewel ze, net zoals Columbus, nooit India bereikte, leidde het haar wel naar Kenia, Zuid-Afrika, Brazilië, Canada en Marokko. “Ik vertrok zonder al te veel nadenken en al snel besepte ik dat je voor medische zorgen toch beter af bent in België.” Jarenlang was Mieke aangesloten bij de Overzeese Sociale Zekerheid en daarover heeft ze geen seconde getwijfeld. De coronacrisis bracht in 2020 een einde aan haar expatverhaal. Maar voorlopig heeft ze geen behoefte om terug te gaan – haar familie houdt haar hier. “Zolang mijn ouders en schoonmoeder leven, is de kans klein dat ik terug ga.”

DE EXPATMICROBE

“Mijn ouders gingen graag op reis. En hoewel we geen auto hadden, kwamen we toch in verschillende landen. Dus toen mijn vriendinnen met hun ouders naar de

Ardennen of de zee gingen, trokken wij naar het buitenland met het vliegtuig of de trein.” De ouders van Mieke waren echte globetrotters, wat resulteerde in unieke ervaringen in landen als Bulgarije en Zwitserland. Deze vroege onderdompeling in de wijde wereld wakkerde haar interesse in het expatleven aan. “Ik had een talenknobbel. Dat maakte het gemakkelijker om te communiceren tijdens die vele reizen. Bovendien kreeg ik tijdens mijn opleiding Geschiedenis de kans om via talloze gastcolleges van buitenlandse professoren in contact te komen met alles wat buiten België ligt.” En Mieke haar droom om niet enkel in het leslokaal te spreken over de landsgrenzen heen, werd steeds groter.

POLEN: EEN REIS NAAR TAAL, CULTUUR EN DE LIEFDE

“De vonk sloeg helemaal over begin jaren ‘90, toen ik

vrienden bezocht in Polen. Enkele weken voor mijn vertrek woonde ik een gastcollege bij van een Poolse professor Psychologie. Deze nodigde mij uit om de universiteit (de KUL nota bene – KU Lublin) in Polen te bezoeken. Na de rondleiding vertelde hij me dat er een postgraduaat Poolse taal en cultuur was voor buitenlanders.” Dit was het begin van Mieke haar expatleven. Met enkel een kleine valies vertrok ze helemaal alleen naar Polen. “Ik sprak geen woord Pools, maar na één jaar kwam ik terug met een rugzak vol ervaringen en de Poolse taal vertrouwd achter de kiezen.” Na haar studies kwam ze terecht op de ambassade in Polen. “In die periode leerde ik naast de taal, cultuur ook de liefde van mijn leven kennen.”

IT TAKES TWO TO TANGO

“Een aantal jaren later solliciteerde ik voor de job van Officemanager bij het Europacollege in Polen. Voordat ik de baan kreeg, nam ik ontslag bij de ambassade en keerde terug naar België.” Uiteindelijk kreeg Mieke de kans om bij het Natolin College te beginnen, maar tegen die tijd had ze zich al gesetteld in Mechelen. “Een jaar later begon het opnieuw te kriebelen. We wilden nog een expatavontuur aangaan.” Haar man kreeg de opportuniteit om via zijn job bij de FOD Defensie naar Kenia te vertrekken. “Wat opmerkelijk en vooruitstrevend was, is dat de FOD wou weten hoe ik, de partner, tegenover zo een expatavontuur stond. En dat vond ik heel fijn want soms worden de partners vergeten in het expatverhaal.” De kolonel in Nairobi wou weten of Mieke wist dat haar man gesolliciteerd had voor de functie in Nairobi. Daarnaast wou hij ook zien of het koppel op dezelfde golflengte zat. “Het wordt vaak onderschat, maar de partner bepaalt voor een groot deel het succes van het expatverhaal. Ik gaf mijn job op in België en ging aan de slag als vrijwilliger.”

VAN NAIROBI TOT JOHANNESBURG

“Een jaar voor we zouden vertrekken uit Kenia, realiseerde ik me dat als we teruggingen naar België, er een gat in mijn loopbaan zou zitten. Ik ging ervan uit dat mijn vrijwilligerswerk niet zou meetellen als gewerkte jaren. Dus begon ik als secretaresse op de ambassade van Nairobi en daar kwam ik in contact met het toenmalige Export Vlaanderen (het huidige Flanders Investment & Trade). Ze zochten een nieuwe Vlaams Economisch Vertegenwoordiger.” Mieke aarzelde geen moment en stuurde haar kandidatuur in. Voor ze naar de volgende ronde mocht, moest ze nog wat aanvullende informatie verstrekken. “De elektriciteitsvoorziening in Nairobi was niet altijd even betrouwbaar en ik moest nog een eliminerende vragenlijst invullen. Dit net voor we op reis vertrokken naar Tanzania.” Mieke moest snel schakelen, dus zette ze de generator op en stuurde de laatste documenten door. Na de reis door Tanzania, kreeg ze goed nieuws. Ze mocht doorgaan naar de volgende ronde in Brussel. “In november 2000 legde ik het examen af en niet veel later werd ik uitgenodigd voor het jurygesprek. Enkele dagen later vloog ik terug naar Nairobi, zonder te weten waar mijn toekomst zou liggen.”

“Mieke aan de grens met Oekraïne”

Onmiddellijk daarna kreeg haar man te horen dat hij werd overgeplaatst naar de NAVO-luchtmachtbasis in Duitsland. Mieke begon meteen haar Duits bij te schaven. “Maar toen ik na de kerstperiode terug op de ambassade in Nairobi aankwam, lag er een brief op mijn bureau. Ik had de job als Vlaams Economisch Vertegenwoordiger gekregen!” Het nieuwe expatverhaal begon vorm te krijgen. In februari van datzelfde jaar was ze al aan het werk in Johannesburg, Zuid-Afrika. “Mijn man nam verlof zonder wedde en werd expatpartner. Op dat moment sloot ik me aan bij de Overzeese Sociale Zekerheid, omdat ik voorheen gedekt was via de werkgever van mijn man.”

BRAZILIË: EEN GROEIENDE ECONOMIE

Over het algemeen blijven vertegenwoordigers van Flanders Investment & Trade meestal tussen de 4 à 7 jaar op hun post. “Ik wilde graag nieuwe horizons verkennen.” Het verhaal in Zuid-Afrika kwam op zijn einde. “In Business Development is het je taak om bedrijven te voorzien van informatie over de sector binnen het desbetreffende land. Na vijf jaar kende ik vele antwoorden op de vragen. De uitdaging was verdwenen en ik verlangde naar een nieuw expatavontuur.” Op dat moment voelde Mieke een gebrek aan uitdaging en vroeg ze om een overplaatsing. “We besloten naar Brazilië te gaan.” Mieke wisselde van post met haar collega die toen in São Paulo was gevestigd. “In 2006 begon ons avontuur in Zuid-Amerika. En ik ben tot het uiterste gegaan. Tijdens de opkomst van de BRICS-landen was er ontzettend veel werk.”

Het nieuwe expatavontuur veranderde ook het leven van Miekés echtgenoot. Hij gaf zijn job op en volgde zijn vrouw. “Expatpartners moeten zich steeds aanpassen aan een nieuwe omgeving, nieuwe uitdaging zoeken, enzovoort. Voor mijn echtgenoot was dat geen probleem. Hij vond een plek in de favela’s waar hij Engelse les kon geven. Dit was natuurlijk niet zonder risico. Voordat hij als docent aan de slag mocht, werd hij rondgeleid door de sloppenwijken - met tussenstops in verschillende koffieshops. Pas later beseften we dat dit werd gedaan voor de bescherming van mijn man. Op die manier werd hij voorgesteld aan de buurt, zodat iedereen wist dat hij daar was om les te geven.”

COLUMBUS ACHTERNA

Na het Brazilië-avontuur vertrokken Mieke en haar echtgenoot in 2011 richting het Noorden. “Hoewel Canada niet bovenaan mijn lijst stond van expatbestemmingen, bleek het toch een onmisbare ervaring te zijn. Ik wilde graag naar India, maar we zijn er nooit geraakt. Achteraf gezien was dat misschien beter, want de hoge werkdruk in deze opkomende markten woog door.” Canada was voor Mieke een verademing.

Het expatleven klinkt voor personen die graag reizen en nieuwe oorden ontdekken als een droom die uitkomt, maar het gaat ook gepaard met uitdagingen voor de mentale gezondheid. In elk nieuw expatland ben je op jezelf aangewezen en heb je niet meteen een sociaal vangnet. “Ikzelf heb op de rand van een burn-out gestaan, maar door de symptomen op tijd te herkennen, ben ik er net aan ontsnapt.”

Mieke merkte ook op dat haar emoties werden versterkt door de expatervaring. “Toen ik terugkwam van Nairobi,

zei mijn moeder dat ik harder was geworden. En dat was ook zo. Je komt in contact met verschillende culturen en levensstijlen, wat je doet beseffen dat je de wereld niet op je schouders kunt dragen. Dus moet je soms van je hart een steen maken - gewoon om jezelf te beschermen en er niet onderdoor te gaan.”

GEEN EINDE, MAAR EEN NIEUW BEGIN

In 2020 keerde Mieke terug naar België, terwijl ze op dat moment in Marokko woonde. “Tijdens mijn laatste ervaring als expat ervaaarde ik wellicht de grootste cultuurschok, en dit werd nog meer versterkt door de komst van de coronapandemie.” Mieke en haar echtgenoot waren toen - zoals veel koppels - alleen op elkaar aangewezen. “We hadden toen geen sociaal netwerk, dus dat was een eenzame periode, ver van vrienden en familie.”

DANKBAAR

Mieke kijkt terug op al deze expatavonturen met een tevreden gevoel, want het heeft haar gevormd tot de vrouw die ze nu is. “Ik heb een olifantenhuid gekregen en daar ben ik dankbaar voor. Ik voel me veerkrachtiger dan ooit. Want door op verschillende plekken over de wereld te hebben gewoond, begrijp je beter hoe de wereld in elkaar zit.” We vroegen of ze al een nieuw expatavontuur in het vooruitzicht had? “Zeg nooit, nooit - maar op dit moment wil ik wat dichterbij mijn familie zijn.”

Het expatleven is vaak een duik nemen in het diepe. Maar je kan dit avontuur tot op zekere hoogte toch goed voorbereiden. “Ik ben in dit avontuur gedoken met enkel een valies en mijn goede humeur, maar als ik nu terugkijk merk ik dat voorbereiding en consequent handelen uiteindelijk vereisten zijn om een expatverhaal te doen slagen.”

MENSENRECHTEN IN EUROPA: EEN BLIJVENDE UITDAGING!

TEKST KRISTIEN LESAGE. ABOGADA (ADVOCATE IN SPANJE), POSTGRADUAAT EUROPESE STUDIES, VIW-VERTEGENWOORDIGSTER.

Mensenrechten, een onderwerp dat in de media vaak opduikt - gelukkig maar! Een blijvende uitdaging, ook in Europa, maar er wordt hard aan gewerkt door talrijke internationale instanties. Zoveel zelfs dat we soms door de bomen het bos niet meer zien. Verwarring ontstaat vooral tussen instellingen en verdragen van de Europese Unie en van de Raad van Europa. Daarom even een overzicht, zodat u het nieuws over dit levensbelangrijke onderwerp nog beter kunt volgen.

EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

Als het gaat over mensenrechten in Europa, komt dit Hof heel vaak ter sprake. De uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens worden vaak uitgebreid behandeld in de internationale pers en zijn voer voor syllabussen aan de rechtsfaculteiten in heel Europa. Vaak wordt gedacht dat dit Hof in Straatsburg een instelling is van de Europese Unie, maar dat is niet zo. Dit Europese Hof is een instelling van de Raad van Europa.

EUROPEES VERDRAG VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

Ook dit Verdrag wordt soms verkeerdelijk toegeschreven aan de Europese Unie, maar is van de Raad van Europa. Het werd in 1950 aangenomen en is sinds 1953 van kracht. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens waakt over de interpretatie en toepassing van dit Verdrag.

HANDVEST VAN DE GRONDRECHTEN VAN DE EUROPESE UNIE

En soms ontstaat verwarring met het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, uit het jaar 2000, een tekst van de Europese Unie (zoals de naam al zegt), over mensenrechten en fundamentele rechten van haar burgers.

EUROPEES SOCIAAL HANDVEST

Dit is een ander Handvest over mensenrechten. Opnieuw een tekst van de Raad van Europa, die in 1961 aanvaard werd. Veel rechten in dit verdrag hebben te maken met werk en sociale bescherming.

EUROPESE UNIE EN MENSENRECHTEN

Zoals we hierboven zien, is de Raad van Europa de grote voorvechter van de mensenrechten in ons werelddeel Europa. De Europese Unie is slechts veel later begonnen met een inhaalbeweging: het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie dateert uit 2000, precies een halve eeuw na het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens van de Raad van Europa!

Zoals de aandachtige lezer en lezeres van deze rubriek weten, is de Europese Unie van start gegaan als Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, met de ondertekening van het Verdrag van Parijs in 1951. De oprichters dachten dat een economisch verdrag een eerste stap kon zijn op de weg naar een verenigd Europa, ondanks de haat die ontstaan was tussen Duitsland en de geallieerden in de Tweede Wereldoorlog. Eerst economische eenheid, daarna pas politieke stappen in de richting van een verenigd Europa, dat was het plan. En dat is meteen de reden waarom politieke onderwerpen zoals mensenrechten pas later aan bod kwamen.

INHAALBEWEGING

Maar zoals gezegd is intussen een inhaalbeweging aan de gang binnen de Europese Unie betreffende de mensenrechten. We mogen niet vergeten dat de toetreding van een nieuw land tot de Europese Unie, alleen mogelijk is indien dit land de mensenrechten eerbiedigt, waaronder ook de rechten van minderheden, volgens artikel 49 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Verder keurde de Raad van de Europese Unie in 2012 een strategisch kader goed voor mensenrechten en democratie, samen met een eerste actieplan voor de concrete uitvoering ervan.

SANCTIES

Nu wordt gewerkt aan de uitvoering van het derde actieplan, dat nog loopt tot volgend jaar. De Raad van de Europese Unie stelde in 2020 een Verordening vast, aan de hand waarvan wereldwijd sancties kunnen uitvaardigd worden bij ernstige schendingen van de mensenrechten. In maart 2023 werden aan 35 personen en 15 entiteiten sancties opgelegd. Ook het Europees Parlement bevordert de mensenrechten in haar werking en met de uitreiking van de Sacharovprijs voor de vrijheid van denken. Jaarlijks neemt het Parlement een resolutie aan over mensenrechten en democratie in de wereld en het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie. De Subcommissie Mensenrechten van het Parlement organiseert hoorzittingen over mensenrechtenkwesties. Verder bestaat ook een nauwe samenwerking tussen de Raad van Europa, pionier op gebied van mensenrechtenverdragen in Europa, en de Europese Unie. Zo zien we dat mensenrechten ook in de Europese Unie steeds hoger op de agenda komen te staan. En dat is een goede zaak voor ons allemaal.

www.lesagespanje.com

Aan bovenstaande tekst kunnen geen rechten ontleend worden. De aanwijzingen hebben uitsluitend een algemene voorbeeldfunctie en kunnen niet rechtstreeks toegepast worden. Concrete situaties moeten worden voorgelegd aan een specialist. Wij zijn niet aansprakelijk voor schade die uit mogelijke verkeerde interpretatie van deze tekst, uit onjuistheden of onvolledigheid zou kunnen voortvloeien.

PROFITEER DUBBEL VAN DE SOLDEN DANKZIJ BELASTINGVRIJ SHOPPEN

De vakantie nadert en daarmee ook de extra uitgaven, die vaak een aanslag kunnen zijn op de portemonnee. Om deze onverwachte kosten te verminderen, zijn er trucs en tips om geld te besparen. In dit artikel zullen we het hebben over belastingvrij winkelen en uitleggen waarom dit een groot verschil kan maken wanneer je thuiskomt na de winter, vooral als het gecombineerd wordt met de solden.

Laten we beginnen met belastingvrij winkelen. Deze toepassing van de Europese wetgeving stelt dat elke persoon die niet in de Europese Unie (EU) woont, de btw mag terugvorderen van aankopen die niet binnen de EU worden geconsumeerd. Om hiervan te kunnen profiteren, moeten enkele voorwaarden worden vervuld: je moet minimaal 16 jaar oud zijn, minder dan 6 maanden in de EU verblijven en de EU met de artikelen verlaten binnen 3 maanden na hun aankoop.

Wat betekent dit in de praktijk?

Stel dat je een inwoner van de Verenigde Staten bent en op vakantie gaat naar België. Tijdens je verblijf besluit je kleding, een nieuwe mobiele telefoon en sportuitrusting te kopen. Als je deze aankopen in je bagage meeneemt bij terugkeer naar de Verenigde Staten, valt dit onder het regime van belastingvrij winkelen.

Wat zijn de tools voor belastingvrij winkelen?

Je kan in de winkels van je aankopen vragen om een bewijs van uitvoer, vervolgens naar de douane gaan en daarna alle administratieve stappen en voorwaarden afhandelen wanneer je het grondgebied van de EU verlaat en terugkeert naar je woonland. Om dit (vaak langdurige en tijdrovende) proces te vereenvoudigen, zijn er taxfree-operators ontstaan, zoals ZappTax.

ZappTax, vele voordelen:

- Een mobiele app, 100% digitaal, die administratief gedoe vermindert en het hele proces van belastingvrij winkelen op je telefoon centraliseert met vereenvoudigde stappen en een gemakkelijke installatie.
- Geldig voor alle aankopen en in alle winkels, je hoeft alleen maar de handelaar te vragen om namens **ZappTax** te factureren.
- De app genereert met slechts een paar klikken je bewijs van uitvoer, dat je alleen nog maar aan de douane hoeft te tonen voordat je het grondgebied verlaat.
- Hoge terugbetalingspercentages: ZappTax betaalt tot 90% van de btw op je aankopen terug, dat zijn hogere percentages dan andere taxfree-operators.
- De app komt met een 24/7 klantenservice, altijd beschikbaar om al je vragen te beantwoorden, evenals een uitgebreide FAQ.

Download de app rechtstreeks vanuit de **App Store of Google Play**.

VERKIEZINGEN 2024

Ook voor Belgen in het buitenland!

Ook de Belgen in het buitenland hebben stemplicht voor de Europese en federale verkiezingen. We raden aan om op tijd in te schrijven!

De volgende verkiezingen in België – Europees, federaal en regionaal – vinden plaats op zondag 9 juni 2024. Dat is nog ruim een half jaar ver. Toch is de FOD Buitenlandse Zaken nu al druk in de weer om die verkiezingen voor te bereiden!

Want ook de ruim 525.000 Belgen in het buitenland, althans de 419.915 meerderjarigen onder hen, hebben stemplicht. Het is de verantwoordelijkheid van de FOD – de consulaire diensten op het hoofdbestuur én de consulaire beroepsposten – dat de verkiezingen voor onze landgenoten in het buitenland vlot verlopen.

BELGEN BINNEN EN BUITEN DE EU

Alle specifieke regels rond stemmen vanuit het buitenland vind je terug op de website van FOD Buitenlandse Zaken. Denk aan de verschillende stemwijzen (in België, op een consulaire beroepspost, per brief, ...), de aanduiding van een volmachtdrager, de gemeente van aanhechting en zo meer. Het is raadzaam om alle info grondig door te nemen zodat alles in orde komt tegen de verkiezingen volgend jaar.

We maken daarbij onderscheid tussen Belgen die binnen de Europese Unie (EU) en Belgen die buiten de EU wonen. Beide categorieën hebben **stemplicht voor de federale wetgevende verkiezingen**. Aan de regionale en de gemeente- en provincieraadsverkiezingen kunnen ze niet deelnemen.

Voor de Europese verkiezingen geldt eveneens stemplicht, al is er een licht verschil. Belgen die binnen de EU verblijven, kunnen stemmen op een lijst van het EU-land van verblijf. Als ze willen stemmen op een Belgische lijst, dienen ze daarvoor expliciet een aparte aanvraag in te dienen bij hun consulaire beroepspost. Landgenoten die buiten de EU wonen, kunnen enkel op een Belgische lijst stemmen en hoeven daarvoor geen extra aanvraag te doen.

VOORAF INSCHRIJVEN VERPLICHT

Je dient je wel vooraf in te schrijven. Het formulier daarvoor vind je terug op de website van FOD Buitenlandse Zaken, zowel voor binnen de EU als voor buiten de EU. Hou je het liever volledig digitaal? Dan kan je terecht bij e-consul.

Let wel: je inschrijving is pas geldig vanaf de eerste dag van de 4de maand volgend op de indiening van het formulier. Dus als onze post je inschrijving ontvangt op 15 mei 2023, dan zal je inschrijving geldig zijn vanaf 1 september 2023. We raden dus aan om je vroeg genoeg in te schrijven opdat alles in orde komt vóór de dag van de verkiezingen!

Als je van stemwijze wil veranderen – bijvoorbeeld toch niet in België, maar op een consulaire beroepspost of per brief - dan geldt dat als een nieuwe inschrijving. Ze zal dus pas geldig zijn vanaf de eerste dag van de 4de maand volgend op de indiening van je aanvraag tot wijziging van stemwijze. Houd daar dus rekening mee.

>>>

VERKIEZINGEN 2024

Belgen met woonplaats buiten de EU

HOE REGISTREREN?

WANNEER REGISTREREN?

Ten laatste op: 29 februari 2024

VOOR WIE?

- ✓ Belgen
- ✓ Ingeschreven in de consulaire bevolkingsregisters
- ✓ 18 jaar of ouder
- ✓ Niet ontzet uit het kiesrecht

⚠ Alle Belgen die ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters van de Belgische consulaire beroepsposten zijn gebonden aan de stemplicht.

HOE STEMMEN?

In België

persoonlijk

per volmacht

Op de consulaire beroepspost

persoonlijk

per volmacht

Per briefwisseling

Voor meer informatie, gelieve u te wenden tot het loket of te surfen naar diplomatie.belgium.be

KONINKRIJK BELGIË
 Federale Overheidsdienst
 Buitenlandse Zaken,
 Buitenlandse Handel en
 Ontwikkelingssamenwerking

VERKIEZINGEN 2024

Belgen met woonplaats binnen de EU

HOE REGISTREREN?

WANNEER REGISTREREN?

Ten laatste op: 29 februari 2024

VOOR WIE?

- ✓ Belgen
- ✓ Ingeschreven in de consulaire bevolkingsregisters
- ✓ 18 jaar of ouder
- ✓ Niet ontzet uit het kiesrecht

 Alle Belgen die ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters van de Belgische consulaire beroepsposten zijn gebonden aan de stemplicht.

HOE STEMMEN?

In België

persoonlijk

per volmacht

Op de consulaire beroepspost

persoonlijk

per volmacht

Per briefwisseling

OPGELET!

Voor deelname aan de Europese verkiezingen, raadpleeg onze website:

Voor meer informatie, gelieve u te wenden tot het loket of te surfen naar diplomatie.belgium.be

KONINKRIJK BELGIË
 Federale Overheidsdienst
 Buitenlandse Zaken,
 Buitenlandse Handel en
 Ontwikkelingssamenwerking

>>>>>>>>>>>>>>

ReisMarkt

VAN DE REIZIGER > VOOR DE REIZIGER

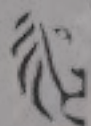
>>>>>>>>>>

25 februari 2024

10 u - 18 u Stadshallen Brugge

Info & tickets via reismarkt-brugge.be

> Ervaringsuitwisseling > Lezingen > Beeldreportages > Wereldcafé > + 200 informanten

Vlaanderen
verbeelding werkt

JOKER
www.joker.be

BRUGGE

NIEUW: VOORTAAN UW BELGISCH CONTRACT ZOMAAR VERSCHEUREN?

In België werd recent het Contractenrecht aangepast en vernieuwd. Een belangrijke nieuwigheid is dat men een contract kan heronderhandelen onder bepaalde omstandigheden. Wat betekent dit concreet?

DE "CONTRACTUELE VRIJHEID" IN BELGIË

Dagelijks worden contracten tot stand gebracht. Of het nu gaat om een huurcontract, een koopcontract, een leningsovereenkomst, arbeidscontract, ...

Ook de nieuwe wetgeving heeft het nog steeds over een "contractuele vrijheid" bij het opstellen van een contract. Dit houdt in dat, buiten de gevallen die de wet bepaalt, het iedereen vrij staat om al dan niet een contract te sluiten en om zijn medecontractant te kiezen, zonder de redenen van zijn keuze te moeten verantwoorden.

"MISBRUIK VAN OMSTANDIGHEDEN"

Voor het tot stand brengen van een contract moeten de betrokken partijen hun toestemming geven; zij moeten de "wil" hebben om te contracteren. Maar vaak wordt deze "wil" aangetast; een verkoper geeft bijvoorbeeld niet alle nodige informatie van zijn product aan de koper. In zo'n geval kan men spreken van een "wilsgebrek".

De nieuwe wet heeft nu een nieuw "wilsgebrek" geïntroduceerd, nl. het misbruik van omstandigheden. Er is "misbruik van omstandigheden" wanneer bij de contractsluiting een onevenwicht bestaat tussen de prestaties als gevolg van het misbruik door de ene partij, van omstandigheden die verbonden zijn aan de zwakke positie van de andere partij. In dit geval kan de zwakke partij aanspraak maken op de aanpassing van haar verbintenissen door de rechter.

DE "IMPREVISIELEER"

De meest ingrijpende aanpassing die de Belgische wetgeving deed binnen het nieuwe Verbintenissenrecht, is zonder twijfel de zogenaamde "Impreviseleer", of zoals het in de nieuwe wet genoemd wordt "veran-

dering van omstandigheden". Normaal gezien moet een contract uitgevoerd worden. Bepaalde omstandigheden kunnen er echter voor zorgen dat dit niet mogelijk is. We denken hier bijvoorbeeld aan overmacht. Dit is een totaal onvoorzienbare gebeurtenis waardoor de uitvoering van een contract onmogelijk wordt. Maar er zijn in de praktijk ook omstandigheden die het contract niet compleet onuitvoerbaar maken, maar slechts moeilijker maken om ze uit te voeren. Bij deze "imprevisieleer" is er dus geen onmogelijkheid tot het uitvoeren van het contract, iets wat bij overmacht wel het geval is.

De nieuwe wetgeving voorziet nu in een heronderhandeling wegens "verandering van omstandigheden". Bijvoorbeeld: een huurder kan omwille van de steeds oplopende energiekosten zijn huur niet meer betalen. Elke partij moet haar verbintenissen nakomen, ook al zou de uitvoering ervan moeilijker geworden zijn. Maar de schuldenaar kan aan de schuldeiser vragen om het contract opnieuw te onderhandelen met het oog op de aanpassing ervan indien aan bepaalde vereisten voldaan is.

Deze vereisten zijn:

- een verandering van omstandigheden maakt de uitvoering van het contract buitensporig bezwarend;

- die verandering was onvoorzienbaar bij de contractsluiting;
- die verandering is ontoerekenbaar aan de schuldenaar;
- de schuldenaar heeft dit risico niet voor zijn rekening genomen; en
- de wet noch het contract sluiten die mogelijkheid uit.

Komt een dergelijke heronderhandeling op gang, dan moeten de betrokken partijen hun verbintenissen echter wel blijven nakomen in de loop van de heronderhandelingen. Mislukken de onderhandelingen of worden ze afgewezen binnen een redelijke termijn, dan heeft de rechter, op verzoek van één van de partijen, de mogelijkheid om het contract ofwel aan te passen, ofwel te beëindigen.

OPGEPAST!

Deze mogelijkheid tot heronderhandelen is niet van dwingend recht. Dit betekent dat de contracterende partijen deze imprevisieel kunnen aanpassen, verstrengen of zelfs kunnen uitsluiten.

Bovendien is het ook zo dat deze nieuwe regels van toepassing zijn op nieuwe contracten die sinds 1 januari 2023 tot stand werden gebracht. Contracten van vóór deze datum blijven onderworpen aan de oude regels van het Belgisch Burgerlijk Wetboek, tenzij door de partijen anders werd overeengekomen. Dit betekent dat de oude regels nog een hele tijd toepassing zullen vinden. Bij deze oude wetsegels was er dus geen sprake van deze "imprevisieleer".

TEKST SOLANGE TASTENOYE

Vlaanderen en het EU-voorzitterschap

TEKST VLAAMSE OVERHEID

Van 1 januari tot 30 juni 2024 is België voorzitter van de Raad van de Europese Unie. Ook Vlaanderen zal daarin een belangrijke rol spelen. Zo zal het België vertegenwoordigen als voorzitter voor de luiken Industrie, Jeugd, Cultuur, Media en Visserij.

RAAD EUROPESE UNIE

De Raad van de Europese Unie is, samen met het Europees Parlement, de wetgever van de Europese Unie. De Raad bestaat uit de nationale ministers van de 27 lidstaten van de Europese Unie. De Raad wordt bij toerbeurt voorgezeten door één van de lidstaten, telkens voor een termijn van zes maanden. De voorzittende lidstaat leidt de vergaderingen op de verschillende niveaus en treedt op als neutrale bemiddelaar om tot compromissen te komen voor de besluitvorming in de Raad.

Om te zorgen voor continuïteit in de werkzaamheden van de Raad, werken de zesmaandelijks voorzitterschappen per groep van drie nauw samen.

FORMELE ROL VAN VLAANDEREN

Binnen het Belgisch EU-voorzitterschap zal Vlaanderen een belangrijke rol spelen. De bevoegdheidsverdeling in België tussen de federale overheid en de gewesten en gemeenschappen, geldt immers ook op EU-niveau (*“in foro interno, in foro externo”*). In de domeinen waarvoor Vlaanderen bevoegd is, bepaalt het mee de standpunten die België inneemt in de Raad en kunnen Vlaamse ministers België vertegenwoordigen in de Raad.

De concrete afspraken over standpuntbepaling en vertegenwoordiging in de EU zijn vastgelegd in een samenwerkingsakkoord tussen alle Belgische overheden.

In het EU-voorzitterschap van 2024 zal Vlaanderen België vertegenwoordigen als voorzitter van de Raad van de EU voor de luiken Industrie, Jeugd, Cultuur, Media en Visserij. Concreet wil dat zeggen dat Vlaamse ministers en experten de Raadsvergaderingen over die domeinen zullen voorzitten. Bovendien zullen zij tijdens de zes maanden de Raad vertegenwoordigen in de andere EU-instellingen en in multilateraal verband.

WOORDVOERDER

Naast het voorzitterschap, neemt Vlaanderen ook de Belgische stoel op als woordvoerder voor de luiken Interne markt, Volksgezondheid, Vervoer, Onderwijs, Sport, Visserij en Landbouw (in naam van België). Tot slot zal Vlaanderen ook in andere domeinen zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden optimaal invullen door onder andere expertise aan te leveren, standpunten mee te bepalen en eigen vergaderingen en evenementen te organiseren.

Met de Europese verkiezingen van juni 2024 in het vooruitzicht, valt het Belgische voorzitterschap op het einde van een EU-legislatuur en zullen de eerste maanden van 2024 dus in het teken staan van lopende dossiers afronden.

VLAANDEREN IN DE EU

Naast de formele rol die Vlaanderen zal invullen, is het EU-voorzitterschap ook een uitgelezen kans om Vlaanderen extra in de kijker te zetten binnen de EU maar ook om het EU-debat in de Vlaamse samenleving levendiger te maken. Voor de Vlaamse Regering vormen de krachtlijnen innovatie, verbinding en weerbaarheid daarbij de leidraad. De Vlaamse plannen dienen mee als input voor het Belgisch programma voor het EU-voorzitterschap.

Het EU-voorzitterschap biedt heel wat kansen voor Vlaanderen. Ten eerste is de EU de belangrijkste hefboom van het Vlaams buitenlands beleid. Het EU-voorzitterschap vormt een mogelijkheid om deze hefboom te vergroten en om de internationale reputatie van Vlaanderen te versterken. Ten tweede heeft EU-beleid steeds meer impact op het binnenlands beleid. Het EU-voorzitterschap vormt een kans om de Vlaamse belangenbehartiging binnen de EU te versterken, de EU-reflex binnen de Vlaamse overheid te vergroten en het EU-debat in de Vlaamse samenleving levendiger te maken.

EVENEMENTEN

Om die impact waar te maken, worden tijdens het EU-voorzitterschap tal van vergaderingen en evenementen georganiseerd rond belangrijke thema's :

- **Formele vergaderingen** en evenementen waarbij Vlaanderen de formele rol als voorzitter opneemt en mee voortgang boekt in de lopende Europese dossiers.
- **Informeel vergaderingen** en evenementen waarbij Vlaanderen enerzijds zijn troeven en expertise internationaal kan uitdragen en anderzijds bepaalde thema's en beleidskwesties op de Europese kaart kan zetten die voor Vlaanderen van belang zijn en voor de EU en Vlaanderen een duidelijke meerwaarde opleveren.

PROJECTPLAN

Op vrijdag 28 oktober 2022 keurde de Vlaamse Regering een projectplan goed met de inhoudelijke krachtlijnen die de leidraad vormen voor het EU-voorzitterschap voor Vlaanderen. Naast een algemene en organisatorische beschrijving bevat het projectplan de inhoudelijke en budgettaire plannen per beleidsdomein: met de verwachte agenda van de Raad en de inhoudelijke prioriteiten daarbij voor Vlaanderen en met een overzicht van de vergaderingen en evenementen die worden georganiseerd tijdens het EU-voorzitterschap.

OPENINGSEVENEMENT EU-VOORZITTERSCHAP

Begin volgend jaar is het zover. Dan geeft huidig EU-voorzitter Spanje de fakkel door aan België. Een unieke kans die ook Vlaanderen met beide handen grijpt. Op 6 januari wordt het startschot gegeven met een openingsspektakel in Mechelen. Dit concert kan het over de hele wereld bekeken worden op VRT 1 en VRT Max.

Een job in het buitenland?

Vlamingen in de Wereld helpt je in jouw zoektocht!

viw.be/vacatures

Jouw buitenlandse vacatures promoten?
Contacteer ons via info@viw.be!

PARALEIPSIS is geen tropische ziekte

Op een zucht van haar éénezigste jaar trappelt VIW van ongeduld. Deze stichting weet waar ze naartoe gaat. Of toch bijna. Deze stichting weet immers waar ze vandaan komt. Of toch ongeveer. Bij de opvang van oud-kolonialen na de onafhankelijkheid van Congo zagen Arthur Verthé en andere doopvaders parallellen met andere Vlamingen in de Wereld.

TEKST THEO DIRIX

Elders schreven wij het zo:

“Hoe dieper we zouden ingaan op aanleidingen van de oprichting en verzuchtingen van de oprichters, hoe scherper het actuele thema van migratie zou worden. Ver voorbij oppervlakkige parallellen tussen een historische Vlaamse miserie-emigratie en de huidige immigratie naar onze contreien, moet [de 60ste verjaardag] aangegrepen worden om in te gaan op de uitdagingen van alle vormen van hedendaagse expatriatie van de Vlaming.”

M.a.w., we zouden liever geen parallellen trekken tussen ‘onze’ emigratie van vroeger en de huidige immigratie bij ons. En liever dan het over de uitdagingen daarvan te hebben, kijkt VIW naar die van vertrekkende of terugkerende Vlamingen. Toch zullen we vragen daarover niet kunnen blijven uitstellen. Zo haalt ons ‘Congolese verleden’, intenser dan dat met Turkije en Marokko, ons in dit dossier al in.

Het heeft weinig zin dat ik hier op zoek ga naar een verklaring waarom ik in Afrika, op weg naar Congo, nooit verder dan Marokko ben geraakt. Daar zitten zowel Marokkaanse mijnwerkers in Limburg als ontmoetingen met Marokkaanse schrijvers in Marokko voor iets tussen. Een paar afspraken met de ultieme expatschrijver en componist van de Beat Generation Paul Bowles in Tanger zijn bepalend geweest. Hoe ik vandaag, bijna veertig jaar later, de aantrek-

kingskracht van die dandyeske nomade zou moeten verantwoorden, ga ik toch liever uit de weg.

Dat ik bij hem ben geraakt, dank ik aan de reisliteratuur die ik sinds mijn puberteit verslind: koloniale boeken, en ook Jef Geeraerts. Alleen in een lang antwoord zou ik kunnen beschrijven waarom ik hem graag las: de winnaar van de Driejaarlijkse Staatsprijs voor verhalend proza, die na zijn overlijden in 2015 in extremis nog aan de Vlaams-Nederlandse literatuurcanon werd toegevoegd maar uit de volgende editie werd verbannen ‘wegens zijn misselijkmakende visie op de kolonie en op de vrouw’.

Hoe ik bij reisliteratuur ben verzeild, ligt dan weer aan de schoolreizen, zoals naar het Museum van Tervuren. De lange zwarte prauw staat in mijn collectie van herinneringen gegrift. Toen stond nog op het begeleidende bordje dat de prauw “een geschenk was van de dankbare bevolking”, aan Leopold III die in 1957 (koning af) op fotosafari naar Congo trok, maar vandaag vertelt gids Katelijne me dat de bevolking door de Belgische administratie met aandrang werd gevraagd/verplicht om die prauw te maken. Hoe noodzakelijk dergelijke actualisering ook zijn, ik kan toch onmogelijk mijn hele geheugen dat ondertussen zelf een museum is, op die manier filteren.

En toch: één van mijn vroegste herinneringen is een bezoek aan de luchthaven van Zaventem. Op

bewijsfoto's droeg ik een petje en dat is een gewoonte die ik na een halve eeuw nog niet heb opgegeven. Waarom wij de jongere broer van mijn moeder gingen uitwijken die naar Katanga vertrok, zou te veel uitleg vereisen. Daarom houd ik het bij het hoofddekkel: mijn hele jeugd heb ik gedroomd van zijn katoenen ‘boshoed’ of ‘chapeau de brousse’. Dat van de hoedranden maar één klep naar boven werd vastgepind, vond ik grenzeloos ‘vet’, ook al noemde ik dat toen anders. Wat meer zou ik daarover vandaag nog schrijven?

Het diepst dat ik in Afrika ben geraakt, was tijdens mijn eerste diplomatieke post in Tanzania waar ik meteen mijn hart aan Zanzibar verloor. Terwijl ik dit schrijf, kijk ik naar een afgedankte maar mooi bewerkte deurstijl zoals die van het huis van Tippu Tip, de Afro-Omaanse slaven- en ivoorhandelaar Hamid bin Mohammed el Moerjebi, die nog voor Leopold II heeft gewerkt. Voor een definitie van ‘informatiestress’ is die zin een schoolvoorbeeld.

Oudere lezers hebben ondertussen het gebruik van de ‘paraleipsis’ herkend. Dat is geen tropische ziekte, maar een Griekse retorische stijlfiguur. Door op te sommen waarover ik niets meer kan zeggen, en het dan toch een beetje doe, hoop ik drie dingen te bereiken: zelf buiten schot blijven, u niet sparen met vragen, en wensen dat vragen en antwoorden even duidelijk als onduidelijk zijn. Want dan zitten we goed.

KLIMAATADAPTATIE in RWANDA is geen optie meer, maar een must

In 2023 viel er uitzonderlijk veel regen uit de hemel in verschillende delen van West-Rwanda en Oost-Congo. Het gevolg? Honderden doden en vermisten. De oplossing? Het versterken van veerkracht tegen klimaatschokken en het creëren van duurzamere leefomgevingen.

TEKST JAN BREYNE, SPECIALIST DUURZAME ONTWIKKELING & ONDERZOEKER BIJ ANTWERP MANAGEMENT SCHOOL, WOONT IN KIGALI

Het is niet de eerste keer dat overstromingen in deze regio veel slachtoffers maken. Maar in de Rwandese straten is te horen dat het nog nooit zo extreem was. Dit is opnieuw een illustratie van de versnellende klimaatverandering en de rampzalige gevolgen ervan. Droge gebieden worden droger en natte gebieden worden natter.

De natte gebieden zorgen er op hun beurt voor dat de grond verzadigd geraakt en er aardverschuivingen ontstaan. Als gevolg moeten vele mensen deze risicogebieden ontvluchten. De Rwandese overheid gaf in mei van dit jaar aan zo'n 10 miljoen euro nodig te hebben om 19.000 gezinnen uit risicozones te verhuizen. Het ministerie belast met *emergency management* gaf aan dat er naast het geld dat aan herstel wordt besteed, ook middelen nodig zijn om de weerbaarheid op te bouwen tegen mogelijke toekomstige rampen.

Klimaatadaptatie in Rwanda is geen optie meer, maar een must. Deze boodschap gaf de Rwandese President

Paul Kagame begin december mee op de COP 28 in Dubai, de 28ste *Conference of the Parties* in het kader van het Klimaatverdrag. Met de *Rwanda Green Growth and Climate Resilience Strategy* toont Rwanda leiderschap op het gebied van klimaatactie. De strategie dient als een lange termijnplan voor een ontwikkeling dat klimaatbestendig en CO2 neutraal is, alsook groene economische innovatie bevordert.

Rwanda begrijpt dat iedereen een rol kan spelen in het klimaatverhaal: overheden, bedrijven en landbouwers. Tijdens de klimaatconferentie in Dubai hebben de Europese Investeringsbank (EIB) en de Bank of Kigali een nieuw financieringsinitiatief van 100 miljoen euro opgezet dat erop gericht is Rwandese boeren in staat te stellen zich aan te passen aan de klimaatverandering. Toegang tot extra financiering moet de mogelijkheid geven aan miljoenen boerenfamilies om duurzame landbouwpraktijken te omarmen, waardoor de impact van de klimaatverandering (hopelijk) wordt verzacht.

Gedeelde uitdagingen in MALAWI

Malawi staat bij weinigen bovenaan het lijstje van favoriete Afrikaanse landen, maar met als bijnaam *'The Warm Heart of Africa'* bezit het niettemin een bijzondere troef. Het heeft dan wel geen Tafelberg of andere bezienswaardigheden die je éénmaal in je leven moet zien, maar het heeft wel een goedlachse en gastvrije bevolking. Het is bovendien één van de Vlaamse partnerlanden. Twee Vlamingen die er thuis zijn, brachten we samen voor het scherm: Florence Leysen en Laurijn van Steenberghe. Met respectievelijk het *Flanders Trainee Programme* en de *Diplomatieke Academie* boden stevige instrumenten van de Vlaamse overheid hen de kans zich te ontplooiën. Het maakt hen tot uithangborden van de Vlaamse hefbomen om internationaal het verschil te maken. Ieder binnen hun domein injecteren ze expertise en middelen in de Malawiaanse samenleving.

TEKST KOEN VAN DER SCHAEKGHE

UITD(R)AGEN

Met velen zijn ze niet, de Vlamingen in het Oost-Afrikaanse land. Dat ze elkaar kennen, mag dan ook niet verbazen. In augustus 2021 ging Florence er initieel voor enkele maanden op stage bij de Verenigde Naties (VN). Dit deed ze met het *Flanders Trainee Programme* (FTP). Hiermee daagt en draagt Vlaanderen wereldburgers uit en biedt ze financiële ondersteuning voor een stage bij een multilaterale of internationale organisatie. Denk aan de WHO of de Europese Commissie, maar ook de Unesco of de Oeso. Florence beklemtoont dat het een welgekomen hulp was: "Zonder de financiële steun van de Vlaamse regering had ik het nooit kunnen doen. Bovendien was

het de start van mijn leven hier, waar ik een netwerk uitbouwde en uiteindelijk ook effectief een job vond binnen de VN. Dankzij mijn stage kon ik gemakkelijk connectie leggen met verantwoordelijken van de diverse VN-agentschappen." Vandaag voelt Florence zich nog steeds thuis en ze heeft geenszins de intentie om het land snel te verlaten. "Al weet ik natuurlijk niet waar mijn loopbaan of de opportuniteiten binnen de VN mij de komende jaren brengen", lacht ze.

INPAKKEN EN WEGWEZEN

Laurijn beaamt Florence en ondervond zelf hoe snel hij relevante formele en informele diplomatieke connecties

kon leggen. Hij is nieuw op post en één van de eerste laureaten van de Diplomatieke Academie, het vormingsprogramma voor Vlaamse diplomaten dat in april 2022 startte en waaraan ook VIW haar steentje bijdroeg. Met het succesvol afronden van het traject startte zijn diplomatieke loopbaan. “Dat programma heeft niet enkel mijn leven veranderd, maar ook dat van mijn gezin. Toen de beslissing viel, ging het dan ook behoorlijk snel. In twee maanden tijd verhuisden wij met ons vijven naar Malawi. Onze kinderen zijn negen, zeven en vijf jaar oud. De jongste gedraagt zich alsof ze hier altijd gewoond heeft. Voor de oudste was het minder vanzelfsprekend. Niet alleen het afscheid van zijn vriendjes vergde aanpassingen, ook de switch van het strakke Vlaamse schoolsysteem naar het projectmatige International Baccalaureate. Het voordeel is uiteraard dat hij binnen dit programma wereldwijd aan de slag kan. Wij blijven hier tot maximaal de zomer van 2027. Wat erna volgt, weten wij ook niet.”

VOEDSELZEKERHEID

Dat Vlaanderen de lange termijn ambieert in Malawi is duidelijk. Het partnerschap startte in 2006 en de Vlaamse regering verlengde recent haar samenwerking tot minstens 2028. Het is samen met Mozambique en Marokko één van Vlaamse partnerlanden voor ontwikkelingssamenwerking. Met Zuid-Afrika heeft Vlaanderen een politieke, economische en culturele samenwerking. Als kersvers Adjunct Diplomatiek Vertegenwoordiger van Vlaanderen kent Laurijn de voornaamste focus. “We richten ons hoofdzakelijk op landbouw en voedselzekerheid, een noodzaak in dit land, waar de economie voornamelijk draait op de teelt van gewassen als tabak, maïs, suiker en thee. Het verhogen van de productiviteit en de verdere commercialisering zijn een eerste aandachtspunt. Daarnaast zijn er de veranderende klimaatomstandigheden die de landbouw en het leven van de lokale boeren zal beïnvloeden. Ten derde willen we inspelen op de zogenaamde secundaire urbanisering. Naast de vier middelgrote steden Lilongwe, Blantyre, Zomba en Mzuzu wil de Malawiaanse regering de komende decennia meer gebieden urbaniseren. Dat is cruciaal omdat ook de bevolking op die termijn zal verdubbelen.”

DIENSTENSECTOR

“Om de bevolking voldoende werk te verschaffen, is er een structurele economische transformatie nodig”, vervolgt Laurijn: “Nog te vaak worden ruwe grondstoffen verkocht in plaats van afgewerkte producten. En zo ontwikkelt een land zich niet. De dienstensector moet bovendien van binnenuit ontwikkeld worden.” Florence vult aan: “In de lokale economie beweegt gelukkig wel wat en het ondernemerschap neemt gestaag toe. Veel jonge Malawianen starten een eigen handel met innova-

tieve en originele ideeën.

Probleemoplossend denken zit in het DNA van de gemiddelde Malawiaan. Via informele netwerken vindt men voor elk praktisch vraagstuk een uitkomst.” Het lijken wel Afrikaanse oplossingen voor Afrikaanse problemen als je hen hoort vertellen, maar er loeren helaas ook gevaren om de hoek weet Laurijn: “Recent hadden we er devaluatie van de munt met 44%, dat is een hallucinant cijfer dat het leven van de gewone man op slag veel moeilijker maakt. Hoewel het incasseringsvermogen heel groot is, komt dat hard aan”, weet Laurijn.

GEKOESTERDE DROOM

Florence is Partnership and Knowledge Management Analyst binnen het VN-ontwikkelingsprogramma en onderhoudt onder meer het contact met Vlaanderen. Ook voor haar is klimaatverandering één van de centrale thema's. “Ik heb momenteel een contract voor een beperkte duur en het is afwachten wat er na afloop uit de bus komt en waar. De job zal mij brengen waar ik een meerwaarde kan hebben. Het is alleszins een sector waarin ik mij thuis voel en momenteel zit ik goed in Malawi. Wellicht opent mijn groeiende ervaring en netwerk op termijn nieuwe deuren. Bij de VN kan het ook snel gaan. Nieuwe opportuniteiten brengen je soms op enkele weken naar de andere kant van de wereld. Ik heb het gevoel mijn droom te leven. Ik heb altijd in het buitenland willen wonen. Of het voor mij zou weggelegd zijn, wist ik niet, maar ik wilde het alleszins proberen.”

Iedereen kent iedereen

Florence dacht een onbevooroordeelde blik te hebben op Afrika, maar moest zichzelf corrigeren: “Hoe je je ook voorbereidt op Afrika, het blijkt toch anders dan verwacht. Dat is het gevolg van het weinig accurate beeld dat in West-Europa leeft. Problemen zijn er zeker, maar dingen wennen wel, behalve de omgang met tijd” Laurijn: “Ik ben hier nog maar sinds kort, dus is het te vroeg om een balans op te maken, maar ik verbaas mij over hoe weinig we kennen van dit continent. Ook oor mijn echtgenote is het één grote ontdekking. Zij geniet ervan om zich helemaal onder te dompelen in deze voor ons nieuwe cultuur.” Florence: “Aanvankelijk bewoog ik mij in de expatgemeenschap, ook omdat het een gemakkelijke manier was om mensen te leren kennen. Vandaag heb ik vooral Malawiaanse vrienden.” Laurijn zit voorlopig nog meer in de expatbubbel. “Maar ik zou wel graag kennismaken met de lokale bevolking. Het leven hier doet je snel relativiseren. Hier wonen confronteert je met de prioriteiten in het leven. Je beseft snel hoe bepalend het werelddeel is waarin je opgroeit. En vanzelfsprekend zijn wij ook hier bevoorrecht”, besluit Laurijn.

Info: fdfa.be

DE DUBBELE OMMEKEER VAN NADIA NSAYI

TEKST THEO DIRIX

In 2020 publiceert Nadia Nsayi *'Dochter van de dekolonisatie'*. In dat debuut verweeft ze twee familiegeschiedenissen, die van haar eigen familie en die van België en Congo. Het boek wordt warm onthaald en is ondertussen aan de vijfde druk.

Opvallend is de dubbele ommekeer die het schrijfproces in haar teweegbrengt, aarzelingen tussen vertrek en aankomst. Zo stapt ze na tien jaar 'ontwikkelingssamenwerking' over naar de Antwerpse museumwereld; van 'buiten het land' naar het binnenland. Als 36-jarige eigent ze zich toch de naam *Clerebaut* van haar (groot-)vader toe: van een innerlijke wereld toch weer naar buiten.

Vandaag is Nadia Nsayi in Vlaanderen een onvermijdelijke opiniemaker. Ze heeft een tweede boek op haar actief: *'Congolina. De erfenis van Nele Marian'*, en ze is verantwoordelijk voor de culturele programmatie van het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika (AfricaMuseum). In dit Afrikadossier mocht zij niet ontbreken.

Haar officiële naam is Nsayi Madjedjo, zonder voornaam. Zo werd hij, onder de militaire dictatuur van Joseph-Désiré

Mobutu (32 jaar President van Congo en inspirator van de afrikaniseringspolitiek) op haar geboorteakte genoteerd. Nsayi verwijst naar haar vader (en zijn moeder); Madjedjo verwijst naar haar moeder (en haar vader).

Haar roepnaam *Nadia* kreeg ze van haar vader, die in België een nicht had die Nadine heette. Zijn Belgische familienaam *Clerebaut* liet ze echter sluimeren tot ze hem drie decennia later, van het hoofdpersonage en grootvader-koloniaal in haar boek, toch toe-eigent en op haar website aan haar officiële naam toevoegt.

Toen haar vader in 1989 stierf en haar moeder als weduwe voor een beter leven naar België kwam, belandde de vijfjarige Nadia bij haar peter en meter in Landen, Vlaams Brabant. Eerder had haar vader al wel haar (half-)broers naar hier gestuurd om te studeren, maar dochters zoals zij moesten wachten tot hij gestorven was. Dat vindt Nadia Nsayi tijdens ons gesprek een 'interessant gegeven'.

Na haar humaniora stapt ze de KULeuven binnen en dat heeft ze aan haar Vlaamse opvoeders te danken. Zelf had ze eerder aan sociaal assistente gedacht, maar de twijfel

bleef. Dat ze tijdens haar eerste jaar “Pol & Soc” resoluut voor Internationale Politiek gaat, is dan weer als een bliksem ingeslagen tijdens een vakantiemaand in Kinshasa. Voor het eerst in vijftien jaar was ze met haar moeder naar Congo teruggekeerd, precies op tijd om prille interesse in maatschappelijke ontwikkelingen om te zetten in gedreven politiek bewustzijn.

Nadat ze is afgestudeerd en een ommetje heeft gemaakt bij het Europees Netwerk voor Midden-Afrika (EURAC) en als senaatsmedewerker, lanceert ze zich voluit in de ontwikkelingssector, bij de Vlaamse afdeling van de internationale vredesbeweging Pax Christi en bij de solidariteitsbeweging Broederlijk Delen. Zo gaat bijna haar kinderdroom om voor een NGO in Congo te werken in vervulling; vanop verplaatsing in België is *second best*.

Tien jaar lang geeft ze het beste van zichzelf, tot haar expertise over Congo, over het conflict in het oosten van het land, de verkrachtingen en andere horror, hun tol beginnen te eisen en ze de nood voelt om een negatief verhaal in een positief om te zetten.

In 2016 stapt ze de wereld van de cultuur binnen en maakt meteen naam als curator Beeldvorming bij het Antwerpse MAS (Museum aan de Stroom) en co-curator van de internationaal bekroonde tentoonstelling ‘100 x Congo. Een eeuw Congolese kunst in Antwerpen’.

Zij ziet vooral een ommekeer van beleid naar uitstraling én van een negatief naar een positief verhaal, maar ik zie toch ook weer een ‘thuiskomst’. Na een lichte aarzeling ontkent ze dat niet: samen met de toe-eigening van haar Belgische familienaam Clerebaut, realiseert ze zich nu pas dat ze ook een Belgische/Vlaamse burger is.

Tijdens diezelfde periode was het AfricaMuseum aan een vervelling bezig en ze solliciteert om in Tervuren mee aan een nieuwe weg te timmeren. Vragen zoals: “wie zijn we”, en “wie willen we zijn”, ziet ze als een uitdaging. Dat het museum omstreden was en misschien nog is, weerhoudt haar niet, integendeel. Dat her en der, vooral in de pers, hommeles blijft uitbreken, zegt volgens haar meer over het niet onberoerd laten dan een gebrek aan interesse.

Ook in de jongste rel om de tijdelijke tentoonstelling ‘My name is No-body’ van de Burundese fotojournalist Teddy Mazina alleen open te stellen voor bezoekers met de begeleiding van de kunstenaar, ziet Nadia Nsayi kansen.

Om die tentoonstelling te beschrijven, citeer ik uit een bericht van Algemeen Directeur Bart Ouvry op de website van het museum:

“De tentoonstelling bevat racistische en gewelddadige beelden en woorden. Zo komt het n-woord veelvuldig voor, Congolese burgers worden afgebeeld met ketens etc. Teddy Mazina stelt de absurditeit, de inscenering en het geweld van zowel de beelden als hun labels aan de kaak. (...)”

De koloniale beelden en beschrijvingen in onze archieven zijn niet enkel voor hedendaagse burgers met Afrikaanse wortels denigrerend; ze ongefilterd tonen getuigt van een gebrek aan respect voor slachtoffers van geweld en racisme wereldwijd.”

Mijn eerste reactie was: “Mag kunst dan niet meer shockeren? Dat een zwart-Afrikaanse kunstenaar de confrontatie zoekt en het museum zelfs tot een disclaimer dwingt, is zelfs ironisch,” probeer ik voorzichtig.

Nadia Nsayi ontkent de spanning tussen de artistieke vrijheid van een kunstenaar en de maatschappelijke/educatieve rol van een museum niet. Maar het AfricaMuseum is geen kunstgalerie en deze tentoonstelling loopt niet over vijf etages zoals in de Dossinkazerne waar ook ontmenselijking wordt getoond. “Onze beslissing is zeker geen censuur, zoals sommigen opperden”, “zelfs geen betutteling noch politieke correctheid?” stotterde ik nog wat tegen. “Nee, herhaalt ze, het is begeleiding die past bij onze educatieve rol. Twee bezoeken onder begeleiding van een gids zijn bijna uitverkocht en meer dan 600 mensen zullen de tentoonstelling binnenkort zien. Mensen die anders nooit naar het museum zouden komen: is dat geen succes, misschien?”

“Allemaal zonen en dochters van een dekolonisatie”, schiet me plots te binnen: afstammelingen van twee verweven familiegeschiedenissen: die van Congo en die van België. Opdat een paar generaties, van hier en van daar, elkaar vinden, zouden ze elk gerust een ommekeer of twee mogen meemaken. Want zie maar eens wat die van Nadia Nsayi teweeg hebben gebracht?

Nadia Nsayi: Congolina – De erfenis van Nele Marian.

De Geus; 128 pagina's; € 13,99.

De gedichten van Nele Marian zijn vertaald door Grâce Ndjako.

ALLES GAAT VOORBIJ, BEHALVE HET VERLEDEN

TEKST THEO DIRIX

In de lange witte gang naar de collectie van het *AfricaMuseum* in Tervuren leest de bezoeker sinds de renovatie van het vroegere *Congo Museum* een boektitel van socioloog Luc Huyse: "Alles gaat voorbij, behalve het verleden".¹ Het is echter de bijna even lange zwarte prauw onder de tekst die in mijn geheugen gegrift staat, sinds een schoolreis een halve eeuw eerder.

In letterlijke zin is het verleden voorbij, in figuurlijke zin is het dat nooit. 'Vandaag' is geen lege plank. Zijn de krassen op de plank diep, zoals een voormalig koloniaal museum, dan zijn de uitdagingen van een kersvers Algemeen Directeur zoals Bart Ouvry navenant.

Eén van zijn eerste beslissingen zorgde al meteen voor controverse. Werd de bezoeker sinds de heropening in 2018, voorbij de ondergrondse gang, al meteen geconfronteerd met een samenraapsel van 'foute' beelden, dan mag de bezoeker voortaan in het hele parcours naar 'spanningen' zoeken. De nuance tussen zwart en wit is nu verwarrend en duidelijk, precies zoals in het oxymoron van Huyse.

In mei 2023 benoemde de bevoegde staatssecretaris Bart Ouvry tot Algemeen Directeur van het *AfricaMuseum*. Ook andere van de tien *Federale Wetenschappelijke Instellingen* kregen van deze regering een nieuwe baas en dat illustreert ongetwijfeld een visie. We zijn benieuwd naar de strategieën die op dit ogenblik worden uitgeschreven.

In de eerste reacties op zijn benoeming kreeg de huidskleur van Gentenaar Ouvry alvast evenveel aandacht als zijn opleiding als historicus en zijn ruime Afrikaanse terreinervaring als Belgische en Europese diplomaat. "Als het *AfricaMuseum* zijn volle legitimiteit als maatschappelijke speler wil behouden", zo komt Ouvry zelf op de controverse terug: "dan zouden hier inderdaad meer mensen uit de Afrikaanse diaspora moeten werken en hopelijk ook ooit een opvolg(st)er opleveren".

Het boek van Huyse uit 2006 gaat over verzoenings- en overgangsprocessen, o.m. in Afrika, het recente aantreden van een nieuwe directeur maakt duidelijk dat het vijf jaar oude devies nog niet overschilderd hoeft te worden.

Bart Ouvry en ik zijn in de late jaren tachtig bijna gelijktijdig op de FOD Buitenlandse Zaken begonnen, hij in de diplomatieke carrière, ik in de consulaire. We zijn nooit samen op

post geweest maar hebben wel samengewerkt toen we beiden voor een 'transit/intermezzo' naar Brussel waren teruggekeerd, hij als woordvoerder en ik als kabinetsmedewerker.

Voor en na zat hij in Parijs, op multilaterale posten in Brussel, Wenen en Genève, en in Koeweit. Zijn veelgeprezen Afrikaanse terreinervaring heeft hij opgedaan in Kenia als Belgisch Ambassadeur en daarna als Europees Posthoofd in Congo en Mali.

"Dat hele parcours heeft mij gevormd", zo zegt hij: "mijn hele persoon is het product van de diplomatie. Daarbij heb ik altijd 'een verschil' willen maken, op intellectueel en op menselijk vlak. Onderhandelen, zoals op multilaterale posten, is fantastisch; er zit een zekere speldimensie in. En zoals iedereen in België had ik ook wel familie in Afrika en was dus gefascineerd door het continent, maar met Afrika zijn we sowieso veroordeeld tot een relatie. In Kenia, bijvoorbeeld, heb ik veel ingezet op wetenschappelijke samenwerking omdat daar zowel voor Kenia als voor België enorm potentieel in zat."

Op dit punt in het gesprek buigt Bart Ouvry naar me toe, verandert van toon en van sérieux, en serveert me een smakelijke anekdote over bezoekend Gouverneur Carl Decaluwe. In onvervalst West-Vlaams accent speelt hij het telefoongesprek na waarin Decaluwe bij Minister Hilde Crevits het uit de vaart genomen Vlaamse onderzoeksschip *Zeeleeuw* reserveert; nauwelijks zes maanden later werd het gemoderneerde schip in Kenia door President Kenyatta omgedoopt tot de *Mtafiti* – een doorbraak voor het oceanografisch onderzoek.

Een verschil heeft dat zeker gemaakt. Toch stapt Bart Ouvry daarna over naar de Europese diplomatie. Omdat het verschil dat je daar kan maken, groter is?

"Als een Belg voor de Europese Unie gaat werken, stapt hij *la cour des grands* binnen. Naast de coördinerende rol die Europese Vertegenwoordigingen ter plaatse spelen, zijn hun teams vaak groter, uiteenlopend van analisten tot politie en militairen: leiding geven is wat ik in Congo en in Mali zo goed mogelijk heb proberen te doen. De overstap naar Europa was ook een akte van geloof, omdat de EU nodig is. De Belgische diplomatie heeft zeker een meerwaarde maar toch vooral als ze zich inschrijft in het Europese verhaal."

¹) Aan de boektitel in het Nederlands is een komma toegevoegd, en op de muur staan vertalingen in het Frans, Engels, Duits, Swahili en Lingala. Wat in de volksmond het 'Congo Museum' was, heet sinds 1960, en tot vandaag, officieel: 'Koninklijk Museum voor Midden-Afrika' en in het Frans: 'Musée royal de l'Afrique centrale'. Sinds de renovatie werd voor 'dagelijks gebruik' gekozen voor 'AfricaMuseum', in het Engels.

Van 'een akte van geloof' stap ik met gemak over naar een begrip zoals 'martelaarschap' en vraag hoe hij zijn uitwijzing in december 2018 als *persona non grata* in Congo ervaren heeft: "Voor martelaarschap ben ik niet in de wieg gelegd", reageert hij resoluut maar schakelt meteen in diplomatieke modus: "Een paar dagen voor de presidentsverkiezingen in Congo, werd Europa verweten een rol te spelen in de organisatie van een uitstekende verkiezingsobservatie door de burgermaatschappij. We weten dat de verkiezingen niet goed zijn verlopen, wel hebben ze tot een *alternance of* machtswissel geleid." En dat maakt toch wel een heel groot verschil, zo zie ik hem denken.

Gedreven door mijn passie voor geschiedenis, verrast Bart Ouvry me met zijn reactie op de suggestie dat zijn opleiding als historicus hem toch ook wel erg van pas moet komen. "Natuurlijk kunnen we vandaag al wat meer afstand nemen van ons verleden in Afrika, maar mijn eerste legitimiteit komt toch vooral voort uit de terreinervaring, om te leiden vanuit meer dan één discipline. Ik ben naar hier gekomen als spelverdeler tussen diensten en wetenschappers van allerlei slag, zoals archeologen, biologen, etc. Budgettair hebben we het moeilijk. Er is een structureel tekort van anderhalf miljoen. Daar moet iets aan gedaan worden. Tegen het eind van dit jaar moet de strategie voor de volgende vijf jaar uitgeschreven zijn. Ik probeer voor meer middelen te zorgen en keuzes te maken. Van crisismanagement naar structureel management. Dat is allemaal ook heel belangrijk voor de medewerkers. Natuurlijk is dat op de eerste plaats een politieke verantwoordelijkheid. Maar ik geloof in de toekomst van een *AfricaMuseum*."

Dat zou zeker een mooie slotzin geweest zijn: 'Bart Ouvry gelooft in de toekomst van zijn *AfricaMuseum*'. Alleen kon deze gestrande historicus het niet laten en keerde nog even naar het verleden terug. Ik kwam echter nauwelijks uit mijn woorden en stamelde dan maar de quote die alle kranten en tijdschriften bij zijn aantreden van elkaar hebben overgeschreven: "Bart Ouvry wil dit koloniaal museum dekoloniseren".

De voormalige woordvoerder reageert glashelder: "[die uitspraak] is een vlag die vele ladingen dekt. Dekoloniseren is een beetje een containerwoord. Onze mentaliteit evolueert heel geleidelijk. We zijn niet alleen een product van onze tijd. Als museum moeten we ook een acteur zijn, in de manier waarop we onze geschiedenis schrijven. Van onszelf als museum, van België als koloniale overheid, van Europa en de manier waarop het continent naar Afrika kijkt, en hoe Afrika naar Europa kijkt. We zijn tot elkaar veroordeeld. Maar beide continenten zitten nog met een aantal schema's van ongelijk partnerschap. We moeten zo snel mogelijk af van de neiging om Afrika te bekijken als slachtoffer. Men wil dat niet. Men wil niet meer betutteld worden. Kenianen, bijvoorbeeld, zijn zeer zelfbewust en Kenia is helemaal uit de koloniale schema's gestapt. Dat zouden we allemaal moeten doen."

Lang na mijn eerste schoolreis naar Tervuren, lang voor mijn eerste diplomatieke post in Tanzania, organiseerden de legendarische etnomusicoloog wijlen Herman Vuylsteke en ik voor VRT-3, vandaag Klara, in het *AfricaMuseum* een concert door een ensemble uit het Marokkaanse *Aït Saïd Ou Ali*. Vandaag moet ik denken aan de talloze slachtoffers van de aardbeving van 8 september 2023. Bij de zelfbewuste manier waarop Marokko, al dan niet, aangeboden hulp aanvaardt, moet ik aan de slotwoorden van Bart Ouvry denken.

“Afrikanen houden van het leven en van het nu”

Francis Kadaplackal was jarenlang onze plaatselijke vertegenwoordiger in Kampala. Maar Oeganda was niet zijn enige ervaring in Afrika – hij overzag heel wat verschillende projecten in DR Congo, Rwanda, Burundi, Ghana, Sierra Leone en Zuid-Soedan. Het geeft hem een ruime blik op het continent.

TEKST ANNE CRUYT

GHANA

“Mijn eerste ervaring in Afrika dateert van 2004. Ik begeleidde voor Don Bosco een groep Nederlandse jongeren bij een vrijwilligersproject in Ghana en Sierra Leone. Die reis was een tweetal maanden en was een zeer fijne ervaring. De gastvrijheid waarmee we overal werden ontvangen, is me altijd bijgebleven.” Francis startte daarna een carrière in het hoger onderwijs en gaf via KU Leuven enkele jaren les aan Odisee Hogeschool. Maar, zoals het vaak gaat, zorgde de liefde voor een wijziging in zijn traject.

“Mijn vrouw werd via het toenmalige BTC (het huidige Enabel) voor een project uitgestuurd naar Oeganda. We hebben een jaar lang een langeafstandsrelatie gehad, op twee continenten. Dat bleek niet eenvoudig, waardoor ik besliste om ook naar Oeganda te verhuizen. In 2015 nam ik loopbaanonderbreking en vertrok ik zonder duidelijk plan daarheen.”

NETWERKER

Wie Francis kent, weet dat hij een geboren netwerker is. Binnen twee weken had hij contacten gelegd en een job gevonden. Hij kwam terecht in de Mountains of the Moon University, in het westen van het land, waar hij les gaf aan de MBA-studenten van de opleidingen Business en Management.

Iets later werd hij gevraagd als directeur van een kinderziekenhuis, dat vanuit Australië was opgericht. “Ook dat was een fantastisch interessante ervaring. Tijdens die periode installeerde we operatiecontainers die vanuit Australië werden geleverd. Maar het was emotioneel soms zwaar te dragen; omdat ouders soms te lang wachten om hun kind naar het ziekenhuis te brengen, hebben we ook veel kindersterfte meegemaakt. Zo’n dingen blijven aan je ribben kleven.”

KAMPALA

Het contract van zijn vrouw liep intussen af, maar zij wilde graag in Oeganda blijven. “Toen Hannelore een job vond in Kampala, heb ik mijn job bij het ziekenhuis opgezegd. Het heeft geen zin om samen in hetzelfde land te gaan wonen als je zeven uur van elkaar verwijderd bent. Dus ik verhuisde mee naar Kampala.” Hij werkte er een tweetal jaar voor het Rode Kruis als coördinator *disaster preparedness* voor de landen Oeganda, Burundi en Rwanda. “Het was een zeer interessante job, waar ook heel wat reizen bij kwam kijken. Samenwerken was niet vanzelfsprekend, ik moest me erg aanpassen aan de lokale realiteit. Maar dat is normaal, je moet de cultuur en omstandigheden respecteren vooraleer je iets kan doen. Afspraken werden echter niet altijd gerespecteerd en corruptie was altijd aanwezig.”

Francis in Marokko

Na een tweetal jaar kreeg het koppel een zontje, Francis nam een professionele pauze om de eerste maanden voor Oliver te zorgen. Vier maanden later klopte Caritas International aan om te vragen of hij projecten wilde coördineren voor Oeganda en Zuid-Soedan.

ZUID-SOEDAN

“Zuid-Soedan blijft me heel erg bij. Het klinkt misschien extreem, maar het is een *failed state*. Het land werd in 2013 onafhankelijk en verviel bijna onmiddellijk in een burgeroorlog – en ze raken er gewoonweg niet uit. Dat zorgt voor een grote stroom vluchtelingen die richting Oeganda trekt. Het lijkt vreemd voor ons, maar Oeganda heeft een opendeurbeleid voor Zuid-Soedan. Dat heeft een historische achtergrond, want vroeger zijn veel Oegandezen de grens in omgekeerde richting overgestoken. De landen zijn sterk verbreederd.”

Van zijn tijd in Zuid-Soedan herinnert hij zich vooral de extreem complexe omstandigheden. “Het is een

Francis met zijn gezin

land waar zeer weinig ontwikkeling is en veiligheid en enorm moeilijk hoofdstuk is. Je moet altijd opletten, heel duidelijk zijn over wat je er komt doen en altijd rekening houden met de lokale autoriteiten. Zij hebben het voor het zeggen en dwingen respect af.”

VERSCHILLEN

Wat steeds blijft terugkomen, is hoe verschillend de Afrikaanse landen onderling zijn. “Mensen zijn overal heel anders. Op ene plaats word je thuis uitgenodigd bij families, elders kan het jaren duren voor je een voet in de deur hebt. Maar er waren veel deuren open voor mij, vooral via collega’s die me bij hun familie uitnodigden voor eten en overnachting. Die gastvrijheid is wel een rode draad. Afrikanen houden van het leven, en vooral van het leven nu. Ze willen genieten en hebben enorm veel humor.” Dat leven in het nu heeft zijn voordelen, maar ook heel wat nadelen. “Langetermijndenken zit er niet in. Dat zie je bijvoorbeeld in de manier waarop met geld wordt omgegaan. Sparen zit er niet echt in en aan het eind van het salaris blijft vaak nog een stukje maand over. Ik heb geprobeerd om mijn collega’s wat financieel beheer bij te brengen, ervoor te zorgen dat ze toch een beetje sparen.”

KANTELPUNT

Zoals voor vele landgenoten in het buitenland zorgde de coronapandemie voor een wijziging in het traject. “In februari 2020 waren we in België voor vergaderingen bij onze werkgevers. Plots zaten we ongepland negen maanden vast in België. We verbleven bij de ouders van Hannelore, maar misten onze thuis in Kampala. Oeganda

bleef lang gesloten, ik kon na verloop van tijd wel naar Zuid-Soedan reizen. Maar door die lange periode hier begonnen we na te denken over de toekomst. Mijn vrouw wilde terug gaan studeren. We hebben dus na overleg besloten om onze zaken in Oeganda af te ronden en ons opnieuw in België te vestigen. Zonder corona waren we nu wellicht nog steeds in Kampala.”

RODE KRUIS

Intussen is Francis opnieuw aan het werk in Afrika, want we bellen hem in Marokko. Daar is hij voor de internationale organisatie van het Rode Kruis verantwoordelijk voor verdeling van hulpgoederen na de aardbeving enkele maanden geleden.

“Ik werk nu op projectbasis en ben een maand in Marokko. We zorgen voor noodhulp in de moeilijk bereikbare regio’s die getroffen werden door de aardbeving. De omstandigheden waarin we werken zijn zeer complex; zo moeten we twee gigantische vrachtwagens met goederen via een heel smalle weg tot in de bergdorpen krijgen. Slechts één wagen kan de weg passeren, dus als er iemand van de andere kant komt, moet één van beiden achteruit terugkeren – een bijna onmogelijk huzarenstukje.

Ik heb hier al echte angst gevoeld, en het aantal sterfgevallen hier kan je je niet voorstellen. Het is complexe operatie, maar met behulp van de lokale autoriteiten hebben we deze wel succesvol kunnen afronden en gisteren 167 families van goederen voorzien. Maar het vergt een enorme inspanning met veel werk, veel stress en weinig slaap. Dan is zo’n goede afloop een enorme ontlasting voor iedereen die aan het project meewerkte.”

THUISKOMEN IN ZUID-AFRIKA

Haar verhaal begon in 2012, maar eigenlijk ook al lang daarvoor. Katriens ouders kregen bezoek van een koppel uit Zuid-Afrika. Wat begon als een zakelijke relatie werd al snel een warme vriendschap tussen twee families. Katrien kende de familie, maar had hun zoon slechts kort gezien in 2000. Twaalf jaar later leerden ze elkaar echt kennen en bleek het liefde op het eerste gezicht.

TEKST ANNE CRUYT

STROOMVERSNELLING

“We hebben elkaar slechts 2 dagen gezien vooraleer Coetzee terug naar Zuid-Afrika moest. Maar de vonken sloegen over en er volgden zes weken van lange Skypegesprekken, waarin we elkaar echt leerden kennen. Alles kwam in een stroomversnelling en ik besliste om mijn twee kinderen even bij hun grootouders te laten logeren en hem te bezoeken. Drie weken later kwamen we samen terug naar België, intussen verloofd. Op twee weken tijd regelde ik een verhuis naar Pretoria; ik verkocht alles en we vlogen samen met de kinderen terug – elk met één valies. De kinderen waren toen 6 en 8 jaar oud, en keken erg uit naar het avontuur. We trokken bij hem in en het voelde meteen als thuiskomen. Na vier maanden trouwden we, een week voor de trouw ontdekte ik dat ik zwanger was en viel de puz-zel helemaal op zijn plaats.”

Intussen is het koppel twaalf jaar samen en nog steeds heel verliefd en gelukkig. “We hebben allebei veel tegenslagen gehad, in het leven en de liefde. Mijn eerste man

heeft zelfmoord gepleegd na een lange worsteling met genderdysforie en een nakende geslachtsverandering. Het heeft lang geduurd voor we dat een plaats konden geven. Maar mijn huidige man is als een nieuwe vader voor mijn dochters. Hij droomde ervan een gezin te stichten, maar zijn eerste vrouw wilde geen kinderen. Die droom had hij intussen al voor-zichtig opgeborgen. Maar nu, op latere leeftijd, vonden we bij elkaar geborgenheid en maakten we ons eigen gezin. Intussen heeft hij mijn twee oudste dochters ook geadopteerd.”

THUISKOMEN

Zuid-Afrika voelde heel meteen als een thuis door het Afrikaans en de Nederlandse- en Belgische sporen die vervlochten zijn in het leven. Als leerkracht vond Katrien werk bij de Nederlandse school in Pretoria. “Zo konden de kinderen de eerste jaren hun onderwijs in het Nederlands verderzetten. We hebben ze ook onmiddellijk ingeschreven op een Afrikaanse school. De overgang was niet zo moeilijk, omdat de talen zo op elkaar lijken.”

Dat Afrikaans en Nederlands gelijkaardig zijn, zal niemand verbazen. Maar Katrien merkte na een tijd dat net in de verschillen tussen de talen een kans lag. Na een verhuis naar de omgeving van Kaapstad besliste ze een eigen school op de richten: EazyDutch.

“Bij Germaanse talen overheersen de gelijkenissen. Dat zorgt ervoor dat je heel snel een andere taal kan leren als je je focust op de verschillen. Ik ontwikkelde een eigen leer methode om de leertijd sterk in te korten. Waarom zou je beginnen met basisbegrippen en van A tot Z het boekje volgen als het ook veel sneller kan? Afrikaanse studenten bijvoorbeeld, zijn in mijn school al na gemiddeld tien lessen goed weg met de taal.”

De methode groeide voort uit haar pedagogische achtergrond, maar ook uit haar eigen ervaringen. “In het begin dat ik hier woonde en nog Afrikaans aan het leren was, hebben we heel wat afgelachen. De communicatie verliep soms een beetje stroef, omdat dezelfde woorden soms een andere betekenis hebben in het Nederlands dan in het Afrikaans. Ik snapte dan niet helemaal wat hij bedoelde, of gaf een volledig verkeerde interpretatie aan wat hij zei.” Het woord ‘straks’ is een goed voorbeeld: in België is dat niet zo lang, in Zuid-Afrika kan het enige tijd betekenen; vandaag, morgen of ooit. Zowel de betekenis van het woord zelf als de culturele rekbaarheid van het begrip ‘tijd’ zijn dus verschillend.

OPGROEIEN

Voor haar dochters staat België synoniem met vakantie en zorgeloosheid. “Het lijkt voor hen idyllischer dan het eigenlijk is. Bij een bezoek aan hun grootouders in Aalst krijgen ze plots een hele grote vrijheid; ze kunnen zelfstandig fietsen en de trein nemen.

Dat is niet mogelijk in Zuid-Afrika, waar veiligheid een groot thema is. Criminaliteit is een deel van het dagelijks leven en ook de natuur is niet zonder gevaar. Daardoor blijven kinderen langer kind in Zuid-Afrika, het is gewoon

niet mogelijk hen dezelfde zelfstandigheid en vrijheid te bieden. Als ouders moeten we controle behouden over wat ons kind doet, omdat het gewoon niet anders kan. Ten vroegste vanaf hun achttiende kunnen ze soms alleen op pad.”

BOEK

Intussen schreef Katrien een boek over haar verleden, getiteld ‘Soelaas’. “Ik heb zoveel mee-gemaakt, als partner van iemand met een genderstoornis en een geslachtsverandering. Dat verhaal alleen is het waard om te vertellen. Ook hoe we daarna omgingen met zijn zelfmoord en het geladen proces van opnieuw verliefd worden en naar de andere kant van de wereld te verhuizen met twee dochters, moest ik van me afschrijven.”

Het belangrijkste was om het verhaal neer te schrijven en van zich af te schrijven, maar Katrien hoopt ook anderen te inspireren met haar woorden. “Het zijn geen gemakkelijke thema’s, zo-wel zelfmoord als een genderstoornis van dichtbij meemaken. Maar het is ook een verhaal van hoop en liefde. Dat wil ik delen.”

NATUUR

Katrien werkt intussen ook voor de Nederlandse school in Kaapstad, één van de Nederlandse Taal- en Cultuurscholen die onder Stichting NOB valt. “Belgische en Nederlandse kinderen leren daar hun moedertaal op hetzelfde niveau als in Vlaamse en Nederlandse scholen. Het is een job die me voldoening geeft en een mooie aanvulling is op wat ik doe met mijn eigen school.”

“Ik zie mezelf niet oud worden in België, maar wel in Zuid-Afrika. Het is geen gemakkelijk land, maar er is wel ruimte en er zijn eindeloos veel mogelijkheden. Ik ben hier met mijn warm gezin dicht bij de natuur, de zee en de bergen. Dat is alles wat me gelukkig maakt.”

Meer info: www.eazydutch.com

“We zijn sociaal ondernemers, geen missionarissen”

Als oudste zoon van zes kinderen was het logisch dat Eddy De Nil in het verzekeringskantoor van zijn ouders zou stappen. Hoewel hij meer interesse had voor de sociale sector, stond het buiten kijf dat hij als verzekeringsmakelaar zou starten. Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan, en twintig jaar geleden richtte hij de vzw Caprioolkinderen op. In Ethiopië haalde hij intussen meer dan 2.000 kinderen van straat door hen onderdak en onderwijs te bieden. De oorlog die er momenteel woedt, maakt het onmogelijk om dat project verder uit te bouwen. Sinds 2019 concentreert hij zich op Kenia.

TEKST ANNE CRUYT

SOCIALE ONDERNEMING

“Rond mijn veertigste voelde ik dat ik verandering wilde in mijn werk en leven. Het verzekeringskantoor draaide goed, maar ik stond voor de keuze: ofwel wordt het kantoor kleiner, ofwel maak ik mezelf misbaar. Dat tweede bleek de beste oplossing; het personeel houdt alles draaiende zonder dat ik zelf fysiek aanwezig moet zijn. Het gaat zelfs zover dat ik de code van onze kluis niet eens weet. Ik ben er nu enkel nog voor beleidszaken en onderhouden van ons netwerk.

Dat gaf me de ruimte om te gaan voor wat al jaren onderhuids broeide. Ik wilde sociaal ondernemen en dingen ten gronde veranderen. Bij een bezoek aan Ethiopië zag ik 's morgens vroeg kinderen uit riolen komen. Het beeld stond op mijn netvlies gebrand; ze woonden in riolen en hadden geen toegang tot onderwijs. Op zo'n moment kan je wegstijgen, of iets proberen te veranderen.”

WERKING

Hij richtte Caprioolkinderen op, een combinatie van een circuschool en regulier onderwijs. Waar veel sociale pro-

jecten van eerder korte duur zijn, draait het zijne al twintig jaar. Dat komt doordat hij zijn zakelijke kennis ook toepast in de vzw. “Ik breng een professionalisering binnen die bij veel andere kleine ngo's ontbreekt. De grootste uitdaging blijft echter middelen verzamelen. Ik heb ervoor gekozen om veel van mijn eigen middelen in de vzw te steken, zodat er geen werkingskosten zijn en alle giften honderd procent naar het project kunnen gaan. Momenteel bestaat ons jaarbudget voor ongeveer 60% uit eigen middelen en 40% externe middelen. Maar ik wil dat dit project ook kan voortbestaan mocht ik er plots niet meer zijn.

LOKAAL

Het zwaartepunt van de onderneming ligt lokaal. Het project wordt gerund door 10 sociaal werkers en enkele vrijwilligers. Eddy gaat zelf enkele keren per jaar op bezoek. “Ik vind het heel belangrijk dat het project lokaal gedragen wordt. We zijn geen missionarissen die mensen komen redden; we hebben een algemene visie die we willen uitdragen en die wordt op lokaal niveau geïmplementeerd. Zelfs na al mijn bezoeken is de lokale context

soms moeilijk te navigeren – omdat ik zelf niet in Ethiopië of Kenia ben opgegroeid. Dan is het van uiterst belang dat je goeie mensen aan het werk kan zetten, die perfect weten wat het beste is voor de organisatie.”

OORLOG

De oorlog in Ethiopië legde de activiteiten van Caprioolkinderen stil. De laatste keer dat Eddy ter plaatse was, dateert van voor de coronapandemie. Hij kon en wilde niet stoppen, en week uit naar Kenia. “Het gaf me een manier om verder te gaan. Ik wilde niet stoppen, maar de oorlog maakte het onmogelijk. Ik wilde altijd al een sociale onderneming runnen, maar het hoefde niet per se Ethiopië te zijn – dat was eerder toeval. Dus richtte ik me op Kenia. Ik leg mezelf nog een veel grotere druk op nu dan toen ik in Ethiopië startte.”

Het project in Kenia heeft een licht andere insteek. Samen met enkele andere Vlaamse vzw's richtte hij een mobiele school op, die gemakkelijk in sloppenwijken raakt. Intussen volgen zo'n 300 kinderen er onderwijs. “Dat wil zeggen dat ik niet van de ene op de andere dag kan stoppen; dat zou betekenen dat hun opleiding niet kan worden afgemaakt. Dus, zoals het een goede bedrijfsleider betaamt, ben ik nu aan het werken aan een plan om een buffer voor vijf jaar ver op te bouwen. Je weet nooit wat het leven brengt, maar zo verzeker ik me ervan dat de opleidingen kunnen afgerond worden mocht ik plots uitvallen.”

BIER

Eddy blijft boven alles ondernemer. Hij probeert op verschillende manieren aan fondsenwerving te doen en heeft het hart ook in België op lokaal niveau. In 2022 waagde hij zich aan een minder courante manier om middelen te verzamelen, en bracht een bier uit onder de naam Caprioolkinderen.

“Brouwerij De Smedt brouwde hier vroeger enkele bieren, waaronder Affligem. Toen Heineken de brouwerij overkocht, lieten ze de andere bieren stilletjes verdwijnen. Ik

heb één van de oude recepten opgevist en de naam in Caprioolkinderen veranderd om het zo opnieuw te laten bottelen. Het viel samen met de 60ste verjaardag van ons verzekeringskantoor en de 20ste verjaardag van Caprioolkinderen.”

BUURLANDEN

Ethiopië en Kenia zijn twee heel verschillende landen. “Ethiopië is heel authentiek. Er heeft quasi geen kolonisatie plaatsgevonden, met uitzondering van enkele dagen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er is een andere tijdstelling dan bij ons, met 12 maanden van 30 dagen en één maand van 5 dagen; dat zorgt ervoor dat het jaartal zo'n zeven jaar verschilt. Het was het snelst groeiende land op het continent maar nu zijn we terug bij af, door de oorlog die er heerst.

Hoewel Kenia een buurland is, verschillen ze erg onderling, en ze weten ook nauwelijks iets over elkaar. In Kenia is momenteel een gigantische inflatie aan de gang, we hebben de lonen van onze medewerkers op korte tijd met 20% moeten verhogen om te zorgen dat ze konden leven van hun loon. Maar het blijft gelukkig doenbaar om het draaiende te houden, ook in moeilijke economische omstandigheden.”

TOEKOMST

Pensioen lijkt het laatste van zijn gedachten. “Ik denk niet aan stoppen. Hoewel ik bijna de pensioengerechtigde leeftijd heb bereikt, kan ik wellicht met gemak nog tot mijn 80ste doorgaan. Ik heb zoveel ideeën om dingen te proberen en te veranderen, dat geeft me energie. Mijn basisingeloof is dat iedereen gewoon een kans moet krijgen. Als ze die grijpen, raken ze enorm ver in het leven – maar de kansen moeten er eerst wel zijn.

We hebben prachtige verhalen van de kinderen die via ons zijn opgeleid. Van straatkind tot dokter of succesvolle ondernemer; het zijn geen uitzonderingen. Uiteraard vinden niet alle kinderen hun weg in het leven; dat is een mooie utopie maar helaas niet realistisch. Maar ik ben wel trots op het hoge percentage kinderen dat via ons onderwijs kreeg en later een mooi leven uitbouwt. Het maakt een gigantisch verschil op lange termijn.”

Meer lezen of doneren: [caprioolkinderen.be](https://www.caprioolkinderen.be)

VVOB ondersteunt nationale onderwijshervorming in Kenia

Met meer dan 25 jaar werkervaring in Kenia is VVOB teruggekeerd naar het land. In samenwerking met het Ministerie van Onderwijs en het Kenya Education Management Institute (KEMI) en met de financiële steun van de Belgische overheid start VVOB een vijfjarenproject op om een ambitieuze onderwijshervorming te ondersteunen.

TEKST VVOB

KENIA'S ONDERWIJSHERVORMING

In 2017 is Kenia begonnen met de nationale onderwijshervorming. Het gaat om een verandering van het leerplan waarbij ze overschakelen van een examen-/resultaatgericht curriculum naar een nieuw competentiegericht curriculum dat de nadruk legt op het verwerven van vaardigheden op het gebied van communicatie, samenwerking en kritisch denken.

Het kleuteronderwijs en het lager onderwijs waren de eerste onderwijsniveaus die de grote nationale hervorming ondergingen. Nu is het lager secundair onderwijs – een niveau dat in het vorige systeem niet bestond – aan de beurt en hier zal de expertise van VVOB worden ingezet. VVOB verliet Kenia in 2014 na 25 jaar aanwezigheid en is nu terug met een verbeterde globale strategie richting 2030. In de Learning Unlimitedstrategie staat professionalisering van schoolleiders en leerkrachten centraal en zoals VVOB's algemeen directeur Sven Rooms bevestigt: "evidence-based programma-implementatie toont aan dat schoolleiders een cruciale rol spelen in het creëren van de juiste omstandigheden om effectief les te geven en het bieden van pedagogische ondersteuning aan leerkrachten."

"EEN ONDERWIJNSINSTELLING EN WAARSCHIJNLIJK ELKE ANDERE INSTELLING IS MAAR ZO GOED ALS HAAR LEIDER..."

Dr. Julius Jwan, Ministerie van Onderwijs in Kenia

GEZAMENLIJK ENGAGEMENT

Sinds eind 2021 voerde VVOB gesprekken met het Ministerie van Onderwijs, het Kenya Education Management Institute (KEMI) en andere betrokken partijen. Samen stelden ze vast dat de bestaande mogelijkheden voor de professionele ontwikkeling van schoolleiders versterkt moeten worden, in het bijzonder om de uitvoering van de competentiegerichte curriculumhervormingen in het lager secundair onderwijs te ondersteunen. Dit is waar het VVOB-project INCREASE (*Implementing national curriculum reforms through app-based learning for school leaders in secondary education*) een rol in speelt. VVOB werkt samen met en via het Ministerie van

Onderwijs en het KEMI om hun technische competenties te versterken voor de ontwikkeling en implementatie van een blended leertraject (in-person en online training) voor de capaciteitsontwikkeling van schoolleiders. Om ervoor te zorgen dat schoolleiders zich niet overbelast voelen tijdens hun opleiding, zal het app-gebaseerd capaciteitsontwikkelingstraject ingebouwde feedbacklussen hebben zodat ze kunnen leren van hun eigen ervaringen en zodat de app daarop aangepast kan worden.

LANGETERMIJNVISIE

Het doel van het project is ervoor te zorgen dat schoolleiders in het lager secundair onderwijs sterke instructieve leiderschapsvaardigheden verwerven en kwaliteitsvolle professionele ontwikkeling van leerkrachten op schoolniveau organiseren. Op die manier ondersteunen ze de doeltreffende implementatie van het competentiegerichte curriculum.

Als schoolleiders niet aan boord zijn, is de kans kleiner dat leerkrachten hun manier van lesgeven aanpassen en ervoor zorgen dat leerlingen de kerncompetenties verwerven die ze nodig hebben om te slagen in hun verdere opleiding en toekomstige carrière. Bij de lancering van het vijfjarenproject in Kenia richt VVOB de blik op de lange termijn en ontwikkelen en versterken ze enerzijds hun werkrelaties met het Ministerie van Onderwijs op centraal en gede-

centraliseerd niveau en anderzijds met de instellingen die zich bezighouden met schoolleiderschap en opleiding van leerkrachten.

De nauwe samenwerking van VVOB met het Ministerie van Onderwijs en het KEMI getuigt van een gedeelde visie - het gemeenschappelijke doel om de jongeren van Kenia te wapenen met de nodige vaardigheden voor de toekomst en om bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van Kenia. Naar aanleiding van de lancering zei Claire Mazin, *VVOB Country Programmes Manager* in Kenia, dat "terwijl VVOB de technische en financiële steun en de internationale ervaring inbrengt, zorgt het KEMI dankzij hun jarenlange expertise op het gebied van schoolleiderschap in Kenia, voor de structuur en de omkadering om de duurzaamheid van het INCREASE-project te garanderen". Het INCREASE-project biedt een unieke kans om een innovatief en schaalbaar leertraject voor schoolleiders te testen en te institutionaliseren, op een cruciaal moment in de Keniaanse onderwijssector.

Het INCREASE-project werkt samen met het African Centre for School Leadership voor het uitwisselen van succesvolle praktijken, onderzoek en geleerde lessen over het hele continent.

Sommige dingen kan je nu eenmaal moeilijk missen.

Met onze sociale zekerheid ga je altijd gerust aan de slag, waar ook ter wereld.

Ga je voor een lange periode buiten Europa* werken? Dan moet je de kwaliteit en voordelen van onze sociale zekerheid gelukkig niet missen. Want als je kiest voor onze Overzeese Sociale Zekerheid, geniet je van de bescherming zoals je die kent. Van ziekteverzekering tot pensioen: ga gerust aan de slag met de sociale zekerheid van thuis.

Ontdek ons aanbod op www.overzeesesocialezekerheid.be

Zomerkampen

Al spelenderwijs Nederlands oefenen

Tijdens deze kampen vinden jongeren van over de hele wereld elkaar terug in hartje Gent om er een hele week in de Nederlandse taal en cultuur ondergedompeld te worden.

29 juli - 3 augustus 2024 | Nieuwen bosch, Gent

Meer info op viw.be/events